

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Наукова бібліотека

ЗВІТ-ПЛАН

роботи Наукової бібліотеки

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

2021–2022 рр.

Харків

2022

ЗМІСТ

I. Вступ.....	2
II. Нове у роботі бібліотеки.....	5
III. Формування джерелознавчої бази бібліотеки.....	10
IV. Створення баз даних, формування електронних ресурсів.....	15
V. Науково-бібліографічні сервіси. Бібліометрія.....	23
VI. Підтримка автоматизованої бібліотечної інформаційної системи ІРБІС та програмного забезпечення.....	35
VII. Бібліотечні сервіси обслуговування користувачів.....	41
VIII. Науково-дослідна та науково-методична робота	54
IX. Підвищення кваліфікації.....	60
X. Управління бібліотекою.....	62
XI. Господарська робота.....	64

I. ВСТУП

Наукова бібліотека є загальноуніверситетським структурним підрозділом, невід'ємною складовою науково-освітньої діяльності Університету.

Протягом 2021 року, в умовах карантинних обмежень, пов'язаних із пандемією COVID-19, бібліотека оперативно адаптувалася до змін в організації науково-освітніх процесів в Університеті, виконувала широкий спектр бібліотечно-інформаційних сервісів та послуг, просвітницьких заходів у форматі online / offline.

Основна увага приділялась створенню сучасних ресурсів і баз даних для науки і навчання, розробки нового сайту, адміністрування веб-сайту бібліотеки, проведення науково-аналітичної, бібліометричної роботи, формування та систематизація документних ресурсів, книжкового фонду, забезпечення сучасних процесів зберігання та оцифрування рідкісних видань, бібліотечного сервісу, проведення культурно-просвітницьких, адвокаційних, профорієнтаційних заходів та ін.

Через безпрецедентні збої, що сталися у 2020–2021 роках, пов'язані з переходом на дистанційний формат діяльності, для бібліотеки набули особливої актуальності такі питання:

- швидке впровадження інновацій;
- акцент на розробку електронних ресурсів та формування освітньо-наукового інформаційного, цифрового середовища ЗВО з орієнтацією на інноваційний workspace (від англ. workspace – простір для роботи);
- перегляд змісту і методології підвищення кваліфікації;
- відшліфування бібліотечно-педагогічної майстерності;
- мотивування команди однодумців до креативності й творчості тощо.

Вважаємо, що сьогодні окреслене слід визнати індикатором успіху, стабілізуючою силою створення інноваційного університетського workspace задля інформаційно-бібліографічної підтримки процесу підготовки правників нового покоління, що здійснюється в Університеті. Усе це підтверджує нагальність і важливість участі бібліотеки Університету у безперервному процесі «навчити навчати» в системі правничої освіти, коли бібліотека стає активним учасником науково-методичних, політематичних заходів, як-от: професійний івент (конференції, форуми, хакатони, майстер-класи, воркшопи, круглі столи, вебінари, тренінги), фахові діалоги, стендові презентації, проблемно-орієнтовані кейси, бліц-презентації, Skype-консультації, чат-боти, зворотній зв'язок та ін.

Бібліотека виступає важливим суб'єктом, одним із головних гравців у інфозабезпеченні освітньо-наукової діяльності ЗВО, розробки й продукування інноваційних сервісів, надає інформаційний супровід, підтримує, часом полегшуючи, комунікації як викладачів і студентства, так і їх з працівниками бібліотек.

II. НОВЕ У РОБОТІ БІБЛІОТЕКИ

1. Презентовано та запущено в експлуатацію **новий сайт бібліотеки**¹, адаптований для перегляду як на комп'ютерах, так і на мобільних телефонах чи планшетах. Розроблено новий дизайн, оновлено структуру, відредаговано наповнення 852 матеріалів. На сайті представлено 1740 матеріалів (сторінок) у 265 категоріях. Сайт містить 3,33 Гігабайт електронних документів. Крім того, протягом року розміщено 405 нових сторінок, з яких 86 матеріалів – розділ «Новини».

2. Розроблено нову базу даних власної генерації **Е-картотека «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в Scopus»**², яка надає вичерпну інформацію про праці вчених Університету, проіндексовані в міжнародній наукометричній базі *Scopus*. Ресурс забезпечує доступ до повних текстів наукових статей, дозволяє здійснювати вибірку за прізвищем автора, місцем роботи (кафедра), назвою публікації, роком видання, ключовими словами (темою). Сьогодні база налічує 488 повнотекстових наукових джерел, оновлення й доповнення відбувається щодня.

3. Новий комплексний **електронний продукт «Наукометрія. Бібліометрія»**³, який включає такі ресурси:

– «Облік публікацій вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в *Scopus* та *Web of Science*» (структурований по кафедрах, є обліковою формою, яка надає доступ до профілю автора (*Scopus*), бібліографічних описів публікацій та посилання на повний текст (за наявності у відкритому доступі));

– «*Бібліометричні профілі науковців Університету*», який містить посилання на ORCID вченого, авторські профілі в БД *Scopus*, *Web of*

---

¹ URL: <https://library.nlu.edu.ua> (дата звернення: 30.01.2022).

² URL: http://ek.nlu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=METRIC_EX&P21DBN=METRIC&S21CNR=20&Z21ID= (дата звернення: 30.01.2022).

³ URL: <https://sites.google.com/nlu.edu.ua/science> (дата звернення: 30.01.2022).

Science, пошуковій системі Google Scholar, реєстрі «Науковці України» (порталу «Наука України: доступ до знань»);

– «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого, проіндексовані в міжнародних наукометричних базах *Scopus* та *Web of Scienc*»;

– інформацію про наукометричні БД, інструкції зі створення авторських профілів, презентаційні матеріали, Календар заходів з наукометричного просвітництва тощо.

Розробники Google-ресурсу «Наукометрія. Бібліометрія» прийняли участь і стали переможцями конкурсу «Бібліотекар року 2021» Методичного об'єднання бібліотек закладів вищої освіти Харківської зони⁴.

4. В рамках національного проекту Міністерства цифрової трансформації та Української бібліотечної асоціації **наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого стала амбасадором цифрової освіти, хабом проекту «Дія. Цифрова освіта», надання доступу до безоплатного навчання на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності». Задля формування інформаційної культури й цифрових компетенцій користувачів у бібліотеці діє міністудія з цифрової грамотності «#Cyfra_Library (Цифрова бібліотека)». На виконання цього завдання також проведено: інформаційний брифінг «Дія. Цифрова освіта. Питання та відповіді» за участю співробітників бібліотеки; інформаційну кампанію «Місяць цифрової грамотності» (листопад); науково-інформаційний івент «Всесвітній День науки»; workshop для курсантів Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ «Адаптація у сучасному інформаційному середовищі Університету» спільно з Центром права, етики та цифрової трансформації Університету.**

5. **Участь бібліотеки у проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality**

---

⁴ URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliotekar_roku/bibliotekar2021.htm (дата звернення: 30.01.2022).

Initiative – Academic IQ) (координатор проєкту: Американська Рада з міжнародної освіти за сприяння Посольства США в Україні (Відділ преси, освіти та культури), Міністерство освіти і науки України та Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти). На бібліотечному сайті для користувачів створено сторінку «Академічна доброчесність. Плагіат та авторські права». Бібліотека плідно комунікує зі створеним 1 вересня 2021 р. Центром внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та Комісією з академічної етики НЮУ ім. Ярослава Мудрого. З метою сприяння формуванню культури академічної доброчесності в університетській спільноті в межах діяльності міні-студії «#Cyfra_Library (Цифрова бібліотека)» і «Scientometrics Club» проведено просвітницьку роботу з цієї теми: заняття із формування у студентів базових знань з дотримання принципів академічної доброчесності, workshop «Адаптація у сучасному інформаційному середовищі Університету», який детально ознайомив з різновидами академічного плагіату, програмними засобами визначення плагіату у студентських роботах; інформаційні години для науковців «Академічна доброчесність», «Чесність – запорука успіху. Як правильно оформити цитування»; індивідуальні консультації з питань: поняття, принципи та основні види порушень академічної доброчесності; правила цитування і посилання на джерела інформації; основи пошуку достовірної наукової інформації тощо.

6. Розроблено та представлено на веб-порталах бібліотеки та Університету **нові електронні тематичні бібліотечно-інформаційні ресурси**: *бібліотрансформер; мультимедійні лонгріди; інформаційні дайджести; календар пам'ятних дат; прес-кліпінг; систематизований бюлетень нових надходжень до фонду бібліотеки; інтерактивні плакати; інформаційні тематичні відеоролики*. Дані ресурси розроблені із застосуванням різних технологічних прийомів і програм подання мультимедійного контенту (редактор «ВідеоМонтаж», програма «Фотографії», платформа «Тільда», хостінг «Google Sites», сервіси

«Genially», «Crello», «Canva»); представлені на оновленому веб-сайті бібліотеки, адаптовані для мобільних пристроїв та популяризовані у соціальних мережах *Telegram* (1568 підписчиків), *Facebook* (2583), *LinkedIn* (1081), що дозволяє привернути увагу користувачів до бібліотечних фондів, нових ресурсів, цікавих заходів тощо.

7. Підготовлено та видано у рамках *внутрішньоуніверситетського видавничого проекту серії біобібліографічних видань «Харківська школа кримінального процесуального права»* (засновник кафедра кримінального процесу) біобібліографічний посібник до 90-річчя від дня народження проф. Грошевого Ю. М. Виконано другу редакцію (перероблену та доповнену) *персонального бібліографічного е-показчика «Гродзинський Моріц Маркович, 1887–1962»* серії «Представники харківської правничої школи» (вип. 3).

8. Бібліотека виступила співорганізатором (організатори: Харківське обласне відділення УБА, наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка) *Всеукраїнських інтелектуальних студентських батлів «Мова: моя, твоя, наша»* (до Дня української писемності і мови), «КОД студента: або пан або пропав» (до Дня студента) та «Велесова ніч VS Halloween». Заходи проводилися у рамках місяця цифрової грамотності #DigitalMonth. Дипломи переможців отримали команда курсантів I курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ і студентки 3 курсу міжнародно-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

9. Бібліотека долучилася до *Всеукраїнської акції з промоцій читання «Читай_досягай»* від Українського інституту книги й Міністерства культури та інформаційної політики України. Постами, віртуальними оглядами літератури («Із присмаком права», «Книги, які варто прочитати юристу!», «ТОП-5 книг іноземною, які рекомендуємо прочитати юристу», «Давайте читати хороші книги!» тощо) у соціальних мережах, книжковими

виставками та експозиціями НБ поділилася літературою, яка формує свідомість і впливає на життя й професійний розвиток особистості.

10. Приєдналися до *Національного тижня читання* (13–19 грудня, Український інститут книги, Міністерство культури та інформаційної політики України) та провели акцію *«Палітра права: тиждень кольорового читання»*, яка мала на меті об'єднатися навколо книги та бібліотеки, привернути увагу до літератури про наш Університет і видання наших викладачів та науковців.

11. Бібліотека приєдналася до *Всеукраїнської інформаційної компанії Благодійного фонду «Бібліотечна країна» – руху "Зелені бібліотеки"* в Україні. Поширюємо екологічну складову у діяльності бібліотеки як провайдера освіти для сталого розвитку через цикл наступних заходів: популяризації здорового способу життя, підвищення обізнаності щодо проблемах екологізації та захисту довкілля. Організовані тематичні книжкові експозиції, та відеоогляди до: Міжнародного дня екологічних знань “Харківська школа екологічного права/Kharkiv school of environmental law”, Всесвітнього дня охорони довкілля, Всесвітнього дня океанів “Охорона довкілля – безпека життєдіяльності людини”, до Міжнародного дня боротьби за повну ліквідацію ядерної зброї та Всесвітнього дня здоров'я довкілля тощо. НБ оголосила фото-челенж у Facebook та Instagram – «Домашні тварини: всесвіт доброти» (до Всесвітнього дня тварин).

За результатами цієї діяльності отримали у подарунок від Благодійного фонду «Бібліотечна країна» 30 примірників нових видань.

12. Бібліотека взяла участь у *конкурсі фотографій "Книга, яка змінила моє життя"* (організатор – Молодіжна секція УБА). Фоторобота бібліотеки НЮУ ім. Ярослава Мудрого увійшла до календаря, де представлені найкращі світлини молодих бібліотекарів.

III. ФОРМУВАННЯ ДЖЕРЕЛОЗНАВЧОЇ БАЗИ БІБЛІОТЕКИ

Комплектування бібліотечних фондів, формування тематичних книжкових колекцій видань, подаровані науковцями Університету, процес книгообміну, – це першочергові кроки з формування джерелознавчої ресурсної бази бібліотеки. Із метою якісного й оперативного інформаційного забезпечення освітніх, наукових запитів студентів і викладачів відбувалося оновлення фондів. Зокрема, здійснювалося поточне тематико-типологічне комплектування відповідно до замовлень кафедр, вивчення навчальних дисциплін, що викладаються та напрямів науково-дослідної роботи в Університеті.

У цьому аспекті ретельно вивчався ринок нової книжкової продукції, підтримувалися комунікації з видавцями, авторами, проводилися акції дарування «Книгу – бібліотеці!», продовжена співпраця з національними бібліотеками і профільними закладами вищої освіти України щодо покращення комплектування та книгообміну тощо.

На виконання ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187) у частині технологічних вимог щодо інформаційної забезпеченості бібліотеки підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою фонд бібліотеки формується у відношенні 1 до 5.

Загальний фонд наукової бібліотеки на 1 січні 2022 р. становить **1425068** одиниць зберігання.

Комплектування фонду відбувалося виключно через тендерні закупівлі. Цьогорічне **поповнення фондів**: закуплено **1650 прим.** на суму 503055 тис. грн., передплата газет і журналів склала понад 134897 тис. грн. У цілому бібліотечні **фонди збільшилися приблизно на 9224 тис. прим.**, з яких **61 % (4732) – монографії і збірники наукових праць, подаровані**

викладачами й науковцями Університету, вилучено 11237 примірників видань.

Зокрема, від Консультаційної місії ЄС в Україні науковій бібліотеці передано 30 примірників англomовних видань із питань кримінального права. У перспективі більшої уваги потребує міжнародний книгообмін, комплектування фонду виданнями з правознавства іноземними мовами. Опрацьовано пропозиції спільного проекту Консультативної місії Європейського Союзу в Україні (Харківське регіональне представництво КМЄС в Україні) та бібліотеки Університету, за яким також планується постійне поповнення фондів юридичними книгами та супутніми матеріалами.

Серед партнерів бібліотеки у питаннях поповнення фонду: Асоціація органів місцевого самоврядування Харківської області, Всеукраїнська екологічна ліга, фонд «Відродження», Консультативна місія ЄС в Україні, Український інститут книги, Національного музею Голодомору – Геноциду, Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, вчені кафедр Університету.

Отримано подарунки від Благодійного фонду Жива сучасна бібліотека – БФ Бібліотечна країна, завдяки чому фонд збагатився чудовим комплектом сучасних науково-популярних книжок, авторами яких є відомі підприємці, фінансисти, номінанти різних ділових рейтингів, у тому числі і китайський стратег давнини Хай Тао.

Ознайомившись з новинками, кожен мав змогу знайти відповіді на такі актуальні питання. Як:

- навчитися стратегічно мислити та ухвалювати рішення;
- ефективно навчатися;
- думати поза шаблонами, креативно;
- управляти естетично;
- стати успішним керівником або більш кваліфікованим спеціалістом.

Серед наших партнерів із питань книгообміну Національна бібліотека України ім. Вернадського, Київський університет права НАН України, Запорізький національний університет, НУ «Одеська юридична академія», КНУ ім. Тараса Шевченка, Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Харківська державна академія культури, Сумський державний університет, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, Харківський національний університет внутрішніх справ, Львівський державний університет ім. Івана Франка, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Короленка та ін.

У зв'язку з виконанням завдань щодо упорядкування фондів книгосховищ бібліотеки, переміщених із старих приміщень бібліотеки, проведено списання застарілої навчальної літератури, укладено акти й **вилучено із загального бібліотечного фонду понад 11237 тис.** підручників і навчальних посібників. Це дає можливість оптимальніше розмістити книжкові масиви на площах нової бібліотеки.

Родзинкою книжкових колекцій наукової бібліотеки є **фонд рідкісних видань та дисертацій**. Він формується протягом всього періоду її існування (1804–2021) шляхом: відбору книг та періодичних видань, що вийшли друком до 1917 р. та протягом 1918–1945 рр., із загального бібліотечного фонду; придбання стародруків та раритетних видань у букіністичних магазинах Харкова та інших міст країни; отримання в дар від меценатів й науково-педагогічного складу університету.

Нині фонд складається з **понад 59000 одиниць зберігання**, з них: 30278 книг та періодичних видань XVIII – початку XX ст.; майже 2000 дисертацій, захищених науковцями університету, близько 27000 авторефератів дисертацій. За змістом фонд має історико-правовий характер, включає видання з права та суміжних наук (історії, економіки, логіки, філософії тощо). Хронологічні межі – 1726–1945 роки.

Серед раритетних видань у фондах бібліотеки зберігаються – стародруки, датовані 1726–1810 рр., зокрема: «Правда воли монаршей»

Феофана Прокоповича (1726), «Уложение, по которому суд и расправа во всяких делах в Российском Государстве производится, сочиненное и напечатанное при владении Его Величества царя Алексея Михайловича» (1737), «Судебник Царя и Великого Князя Ивана Васильевича» (1768), «Древняя российская история от начала российского народа до кончины Великого князя Ярослава Первого, сочиненная Михайлом Ломоносовым» (1766) та ін.; стародруковані видання французською та німецькою мовами (початок XVIII ст.); зібрання законів Російської імперії (1649–1900); спеціалізовані правничі журнали та газети XIX – початку XX ст. («Вестник права» (1899–1906, 1914–1916), «Журнал Министерства юстиции» (1859–1917), «Юридические записки» (1842–1914), «Юридический журнал» (1860–1861), «Временник Демидовского юридического лицея» (1876–1913), «Судебный журнал» (1869–1876), «Тюремный вестник» (1893–1916), «Право» (1898–1916) та ін.).

Сформовано в окремі книжкові масиви такі колекції:

- *колекція рукописів і літографій всесвітньовідомих правознавців минулого – представників харківської правової школи*
Д. І. Каченовського, М. М. Ковалевського, А. М. Стоянова, М. О. Куплеваського, М. М. Алексеєнка, В. П. Даневського, О. П. Собєстіанського, А. Б. Дорна, А. Г. Станіславського, К. Н. Яроша та ін. (78 одиниць зберігання);
- *особиста бібліотека академіка права, професора В. В. Сташиса* (3900 видань з автографами і подарунковими написами науковців із різних країн);
- *особиста бібліотека академіка права В. Я. Тація* (5128 назв);
- *колекція раритетних періодичних видань XIX – початку XX ст.* (213 назв);
- *колекція дисертацій та авторефератів дисертацій* (майже 29000 примірників);

- *колекція автографів всесвітньо відомих учених-юристів*, зокрема: М. С. Бокаріуса, В. М. Гордона, М. В. Гордона, М. М. Палієнка, О. Д. Кисельова, В. П. Бузескула та ін. (57 вид.);
- *колекція CD-ROM повнотекстових видань XIX – початку XX ст. за галузями права* (23 електронні оптичні диски).

Для зберігання та популяризації раритетних фондів і праць відомих харківських правознавців формується eLEGALIUM – електронна іміджева колекція рідкісних видань XVIII – середини XX ст.

Плануємо у 2022 році:

– подальше впорядкування масиву тематичних фондів та масштабне вилучення, тобто списання застарілих підручників і навчально-методичної літератури. У планах – збільшення обсягів електронних документів, пошук партнерів, меценатів для поповнення фондів та періодичних видань на безоплатній основі;

– оновлення фондів періодичних видань зарубіжними журналами, що індексуються Scopus (за проектом Erasmus +);

– поповнення фондів юридичною літературою за рахунок посилення співпраці з Консультаційною Місією Європейського Союзу в Україні (КМЕС).

IV. СТВОРЕННЯ БАЗ ДАНИХ, ФОРМУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ

За таких умов, коли заклади освіти, підприємства стикнулися з необхідністю прискореного переходу до дистанційних форм роботи, що стало вимогою під час пандемії й, так званого, «вимушеного простою», важливого значення у діяльності інформаційно-бібліографічного відділу набувають передусім інформаційно-комунікаційні засоби і технології, завдяки яким змінюються способи підготовки ресурсів, істотно трансформується їх структура, а також набувають поширення віртуальні види інформації.

Зокрема, бібліотека мала своєчасно реагувати (більш того, вона намагалася це робити якомога швидше) на запити віддалених користувачів і нові завдання університету, для цього треба було в максимально стислі строки перемістити у площину онлайн-середовища інформаційно-бібліографічні ресурси і сервіси.

У період пандемії стало очевидним, що оцифрований фонд і наявні в нашому розпорядженні електронні ресурси – головна умова якісного обслуговування користувачів, які знаходяться на самоізоляції та дистанційки. Крім того, стало зрозуміло, що за дистанційного навчання бібліотека мусить докладати максимум зусиль до створення сучасних інформаційно-бібліографічних ресурсів, проблемно-орієнтованих до освітніх і наукових завдань Університету.

Серед першочергових мегаважливих завдань бібліотеки у напрямі якісного інформаційного забезпечення науково-освітніх потреб університетської спільноти – створення власних баз даних, формування електронних ресурсів. Із цією метою організовано безперебійні процеси з аналітико-синтетичної обробки документного фонду бібліотеки та подальше формування електронного каталогу.

Електронний каталог (ЕК) бібліотеки є основним інформаційно-пошуковий засобом отримання інформації. За рік загальний обсяг ЕК поповнився **25 240 новими записами і складає 655240 записів. ЕК містить посилання на 7 162 повнотекстових документи.** Проводилося редагування ЕК в АІБС «Ірбіс»: виправлення орфографічних та друкарських помилок; доповнення записів посиланнями на повні тексти в мережі Інтернет (відредаговано 32241 запис).

Працівники інформаційно-бібліографічного відділу наукової бібліотеки створюють і редагують такі бази даних:

– *База даних статей ЕК*: загальний обсяг 430000 аналітичних бібліографічних записів, що складає 65,6 % об'єму ЕК. За поточний рік введено 17500 записів на статті з тематичних збірників, матеріалів конференцій, колективних монографій, наукових журналів тощо.

– *БД «Праці вчених Університету»*, що вміщує публікації науково-педагогічних працівників, аспірантів, співробітників вишу, обліковує публікаційну активність вчених, їх наукометричні показники в міжнародних наукометричних базах. Загальний обсяг: 20600 бібліографічних записів, у т. ч. – 797 публікацій проіндексованих у *Scopus* і *Web of Science*. За поточний рік введено: 3200 публікацій учених, у т. ч. проіндексованих у *Scopus* – 191; *Web of Science* – 159.

– На виконання стратегічних завдань Університету науковою бібліотекою розроблено нову базу даних власної генерації *Е-картотека «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в Scopus»*, яка є складником нового комплексного електронного продукту «Наукометрія. Бібліометрія» і надає вичерпну інформацію про праці вчених Університету, проіндексовані у міжнародній наукометричній базі *Scopus*. Ресурс забезпечує доступ до повних текстів наукових статей, дозволяє здійснювати вибірку за прізвищем автора, місцем роботи (кафедра), назвою публікації, роком видання, ключовими словами (темою). Сьогодні

база налічує 488 повнотекстових наукових джерел, оновлення та доповнення відбувається щодня.

Розроблено новий комплексний електронний продукт «Наукометрія. Бібліометрія»⁵, який включає наступні ресурси:

– «Облік публікацій вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в *Scopus* та *Web of Science*» (структуровано по кафедрах, є обліковою формою, яка надає доступ до профілю автора (*Scopus*), бібліографічних описів публікацій та посилання на повний текст (за наявності у відкритому доступі));

– «Бібліометричні профілі науковців Університету» містить посилання на ORCID вченого, авторські профілі в БД *Scopus*, *Web of Science*, пошуковій системі Google Scholar, реєстрі «Науковці України» (порталу «Наука України: доступ до знань»);

– «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого, проіндексовані в міжнародних наукометричних базах *Scopus* та *Web of Science*».

У 2021 році виконано редизайн і запущено в експлуатацію новий сайт бібліотеки, адаптований для перегляду як на комп'ютерах, так і на мобільних телефонах чи планшетах, розроблено новий шаблон для системи керування сайтом. Розроблено новий дизайн, оновлено структуру, відредаговано наповнення 852 матеріалів. На сайті представлено 1740 матеріалів (сторінок) у 265 категоріях. Сайт містить 3,33 Гігабайт електронних документів. Крім того, на сайті бібліотеки протягом року розміщено 405 нових сторінок, з яких 86 матеріалів – розділ «Новини».

Значних змін протягом року зазнав «Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс» (СЕНМК). Зокрема: реструктуровано окремі сторінки ресурсу, підготовлено та розміщено списки навчальних матеріалів з посиланнями на повні тексти до тем 180

---

⁵ URL: <https://library.nlu.edu.ua/services/naukovtsyam/itemlist/category/273-naukometriia-bibliometriia.html> (дата звернення: 30.01.2022).

навчальних дисциплін, що викладаються на кафедрах. Додатково у ресурсі представлено новий розділ «Англомовний бакалаврат» міжнародно-правового факультету за напрямом "Міжнародні відносини" (спеціальність "Міжнародне право"). Повнотекстові матеріали даного ресурсу доступні користувачам цілодобово.

Інституційний репозитарій eNULAIR є структурованою БД, електронним архівом праць вчених, який розвивається. У 2021 році репозитарій поповнився 756 працями науковців Університету. За даними *Google Analytics* електронний архів праць вчених НЮУ переглянуто 402 940 разів (349 750 – 2020 рік). Станом на кінець 2021 р. обсяг репозитарію збільшився і складає 18 160 документів (записів).

Бібліотека намагається гнучке реагувати на зміни, накопичує досвід зі створення сервісної та інтелектуальної продукції, яка є складовою інформаційного середовища бібліотеки як інноваційного простору для дистанційного забезпечення науково-освітніх потреб здобувачів вищої освіти.

Формування адаптивного інформаційно середовища, створення тематичних ресурсів і промопродукції власної генерації, відбулося з обов'язковим врахуванням інформаційних потреб різних груп споживачів даних ресурсів і бібліотечних сервісів. Із цією метою співробітники проводили онлайн-опитування здобувачів вищої освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Результати підтвердили необхідність створення і застосування під час дистанційного навчання нових бібліотечно-інформаційних ресурсів, як-от лонгріди, путівники, інтерактивні плакати тощо (на цьому наголосили 87,9 % респондентів).

Як показало опитування, ефективні рішення й різні маркетингові заходи бібліотеки щодо створення сучасних інтерактивних ресурсів проблемно-орієнтованих до освітніх завдань, допомагають долати не

тільки фізичну й цифрову дистанцію, а й соціально-економічну, сприяє активним комунікаціям.

Одним із популярних інструментів, які бібліотека застосовує для поширення інтелектуальної і сервісної інформації, стали, зокрема *рекламні проморолики*. Вони широко використовуються в діяльності бібліотеки і завжди викликають інтерес у користувачів. Сьогодні завдяки цьому продукту (який набуває частіш за все інформаційно-бібліографічного характеру) потенційній аудиторії презентуються контентний інтелектуальний ресурс або сервісні послуги, при цьому все відбувається з дотриманням єдиної стилістики.

При розробці цього проморесурсу переслідується така мета: він має вирізнятися яскравістю, бути компактним і інформативним, щоб відразу привернути увагу користувача. Оскільки проморолик – це частина інтернет-проєкту, досить популярний засіб для просування тематичної бібпродукції, його можна вважати справжнім міні-фільмом, відеотреком, який має і рекламний, і інформативний характер.

Для привернення уваги й підвищення зацікавленості читачів ресурсами і відповідним інтерактивним середовищем бібліотеки, її популяризації напередодні визначних і пам'ятних дат на веб-сайті бібліотеки й у соціальних мережах постійно розміщуються вітальні листівки, книжкові закладки, пам'ятки, створені на платформах Canva та Crello, оформлені в єдиному стилістичному рішенні з логотипом бібліотеки, а також промоматеріали.

Візуалізація, наочне представлення і поширення інтерактивних інформаційних продуктів і точкової бібліографічної продукції приваблює потенційного користувача соціальних мережах, дає сталий ефект і сподівання бібліотеки на те, що споживач електронних продуктів отримає точкову, необхідну інформацію й стане постійним відвідувачем бібсередовища.

На особливу увагу наших студентів і науковців заслуговують такі **нові електронні бібліотечно-інформаційні ресурси:**

• *Бібліотрансформер* «Скарбничка права Стародавньої Грузії: до Всесвітнього дня книги та авторського права»;

• *Мультимедійні лонгріди:* «Конституція України – основа правової держави»; «Незалежна Україна: історичний дискурс: до 30-річчя від дня ухвалення Акту Проголошення Незалежності України», «Правове становище жінки в аспекті гендерної рівності: до Міжнародного дня боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок»; «Соціальна справедливість – міра рівності і свободи в суспільстві»;

• *Інформаційні дайджести* «Монографії вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2020 рік» (до Дня науки), «Небесна сотня. Герої не вмирають...: до Дня Гідності та Свободи»;

• *Календар пам'ятних дат* «Вчені-правознавці – ювіляри 2022 року» (до Дня юриста);

• *Прес-кліпінг* «НЮУ ім. Ярослава Мудрого в публікаціях 2021 року» (до Дня Університету);

• *Систематизований бюлетень нових надходжень* до фонду бібліотеки (6 разів на рік);

• *Інтерактивні плакати* е-ресурсів та дистанційних сервісів бібліотеки Університету;

• *Інформаційні тематичні відеоролики* (про нові надходження до фонду, подарункові видання від меценатів бібліотеки, власні новостворені е-ресурси, бібліотечні сервіси та послуги, цікаві бібліотечні заходи для користувачів тощо).

Ресурси розроблені із застосуванням різних технологічних прийомів подання мультимедійного контенту (редактор «ВідеоМонтаж», програма «Фотографії», платформа «Тільда», хостінг «Google Sites», сервіси «Genially», «Crello», «Canva»); представлені на оновленому веб-сайті бібліотеки, адаптовані для мобільних пристроїв та популяризовані у

соціальних мережах *Telegram* (1568 підписчиків), *Facebook* (2583), *LinkedIn* (1081), що дозволяє привернути увагу користувачів до бібліотечних фондів, нових ресурсів, цікавих заходів тощо.

Бібліотека є активним учасником спільних з кафедрами Університету видавничих проєктів, розробниками яких, як правило, є інформаційно-бібліографічний відділ бібліотеки.

Зокрема, у 2021 році підготовлено та видано у рамках внутрішньоуніверситетського видавничого проєкту серії біобібліографічних видань «Харківська школа кримінального процесуального права» (засновник кафедра кримінального процесу) підготовлено та видано біобібліографічний посібник до 90-річчя від дня народження проф. Грошевого Ю. М. Виконано другу редакцію (перероблену та доповнену) персонального бібліографічного е-показчика «Гродзинський Моріц Маркович, 1887–1962» серії «Представники харківської правничої школи» (вип. 3).

Участь у діючих корпоративних проєктах

Всеукраїнські проєкти:

1. Офіційний хаб проєкту «Дія. Цифрова освіта» (URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/hubs>); засновник (координатор) проєкту: Міністерство цифрової трансформації України;

2. Учасник бібліотечного онлайн-сервісу – Путівник бібліотеками України «Бібліотека для тебе – Library for you» веб та мобільна версія (URL: <https://lib4you.org.ua/libraries/naukova-biblioteka-naczionalnogo-yurydychnogo-universytetu-imeni-yaroslava-mudrogo>); засновник (координатор) проєкту: ВГО «Українська бібліотечна асоціація»;

3. «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) (URL: <https://academiq.org.ua/universytety-uchasnyky-academic-iq/?fbclid=IwAR2BOEw5ywzi4biJU1WvSZ1jBcQyHtnSqOgT9M17ddVYoapxY-8q9y5jbgE>); Засновник (координатор) проєкту: Американська Рада з

міжнародної освіти за сприяння Посольства США в Україні (Відділ преси, освіти та культури), Міністерство освіти і науки України та Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

Регіональні корпоративні проєкти бібліотек м. Харкова:

1. Формування БД «Електронний зведений каталог періодичних видань, що надійшли до провідних бібліотек м. Харкова» – адресна інформація про наявність періодичних видань (газети, журнали, у т.ч. реферативні, державні бібліографічні покажчики) у фондах бібліотек м. Харкова

(URL: http://91.222.248.189/CGI/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=uk&C21COM=F&I21DBN=SVD11&P21DBN=SVD11&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR); засновник (координатор) проєкту: ХДНБ ім. В. Г. Короленка;

2. Формування бібліографічної БД «Соціальні комунікації: зведений каталог надходжень до бібліотек Харкова» – задоволення інформаційних потреб користувачів та фахівців в галузі соціальних комунікацій, поточного інформування про нові надходження документів, що надійшли до фондів провідних бібліотек м. Харкова

(URL: http://91.222.248.189/CGI/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=uk&C21COM=F&I21DBN=SCOM&P21DBN=SCOM&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR); засновник (координатор) проєкту: ХДНБ ім. В. Г. Короленка;

3. «Бібліотечна енциклопедія Харківщини» – персоніфікація окремих сторінок історії бібліотечної справи Харківщини та об’єктивне відтворення сучасної ситуації у бібліотечній та культурній сфері відповідно до системи наукових поглядів, покращення іміджу бібліотек як провідних культурно-освітніх закладів та створення умов для вирішення низки проблемних питань бібліотечної практики (URL: <https://libenc.korolenko.kharkov.com>); засновник (координатор) проєкту: ХДНБ ім. В. Г. Короленка;

4. «Метабібліографія Харківщини» – електронний ресурс краєзнавчої метабібліографії тривалого збереження з подальшою його інтеграцією до всеукраїнського метабібліографічного простору

(URL: http://91.222.248.189/CGI/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe?LNG=&C21COM=F&I21DBN=METABIB&P21DBN=METABIB&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=&S21CNR);

засновник (координатор) проекту: ХДНБ ім. В. Г. Короленка;

5. «Єдина картка читача бібліотек ЗВО Харкова» – безкоштовне обслуговування і користування фондами і ресурсами бібліотек-учасниць Харківського університетського консорціуму

(URL: https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=144nztFjWly5z6NajB_20BwTE5a8&ll=49.97429941578811%2C36.32177450000003&z=11); засновник (координатор)

проекту: Харківський університетський консорціум.

Внутрішньоуніверситетські проекти:

1. Видавничий проєкт *серії біобібліографічних видань «Харківська школа кримінального процесуального права»*; засновник (координатор) проекту: кафедра кримінального процесу НЮУ ім. Ярослава Мудрого;

2. Видавничий проєкт *«Репринтні видання»* з фондів рідкісних книг Наукової бібліотеки НЮУ ім. Ярослава Мудрого (URL: https://pravo-izdat.com.ua/pravo_reprintni_vidannja_); засновник (координатор) проекту: НЮУ ім. Ярослава Мудрого, Видавництво «Право».

V. НАУКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНІ СЕРВІСИ. БІБЛІОМЕТРІЯ

Впродовж року інформаційно-бібліографічна діяльність бібліотеки була спрямована на дистанційні онлайн сервіси для віддалених користувачів.

Актуалізація *Віртуальної довідкової служби «Бібліограф-онлайн»*: здійснювались тематичні пошуки в ЕК за запитами; формування списків літератури на замовлення; консультації з пошуку в ЕК, оформлення посилань до наукових публікацій відповідно до міжнародних стилів цитувань та діючого ДСТУ 8302:2015, транслітерації; визначення індексів УДК для наукових праць, електронна доставка документів.

За поточний рік довідково-консультативною службою чергового бібліографа виконано: 15000 довідок, з них: тематичних – 10000; в автоматизованому режимі – 15000. Віртуальною довідковою службою здійснено 2000 довідок.

В межах інформаційно-бібліографічного забезпечення освітньо-наукової діяльності та культурно-просвітницької діяльності Університету здійснювалось оперативне обслуговування науково-педагогічних працівників, аспірантів і студентів. В режимі *вибіркового розповсюдження інформації (BPI)* проінформовано 70 абонентів за 102 темами; в режимі *диференційного обслуговування керівництва (ДОК)* – 12 абонентів за 22 темами.

Важливий та відповідальний напрям діяльності бібліотеки – це *робота з бібліометричної підтримки публікаційної активності вчених Університету*. У структурі наукової бібліотеки створено спеціальну Службу бібліометрії та наукометрії, яка є секторальним осередком Інформаційно-бібліографічного відділу та виконує завдання з консолідації процесів збору, систематизації та оприлюднення бібліометричних і наукометричних показників учених Університету в міжнародних наукометричних базах даних Scopus, Web of Science.

У цьому напрямі діяльності інформаційно-бібліографічного відділу працівники *Служби бібліометрії та наукометрії* щоденно здійснюють моніторинг статистичних даних й показників публікацій учених Університету в міжнародних наукометричних системах. У першу чергу це стосується таких бібліометричних процесів, як: відслідковування індексації публікацій науково-педагогічного складу; з'ясування показників цитованості, індексу Гірша (h-індекс); встановлення коректності створення та ведення авторських профілів тощо.

Досвід та результати 5-річної роботи даної Служби бібліотеки з наукометричного аналізу публікаційної активності вчених підтвердили необхідність ведення чисельних форм внутрішнього секторального обліку

зазначеної діяльності, що потребувало нового рішення для консолідації даних, звітів, таблиць тощо у єдиному структурованому ресурсі. *Підтверджується провідна роль бібліотеки у сучасних питаннях інтеграції вишу в міжнародний науковий простір.*

У цьому напрямі Сектором проводяться наступні заходи та виконуються такі процеси:

- науково-аналітична, моніторингова, інформаційно-пошукова робота за допомогою використання наукометричних інструментів визначення статистичних показників наукових досліджень учених в Scopus, Web of Science і Google Scholar;

- здійснюється підбір видань, що індексуються БД Scopus і Web of Science та мають імпаکت-фактор, для визначення пріоритетних напрямків наукових досліджень з метою підвищення рейтингу закладу;

- надається дистанційний доступ до Scopus (114 співробітникам);

- здійснюється облік, систематизація проіндексованих міжнародними БД публікацій науковців;

- підтримується постійний інформаційний зв'язок із авторами ЗВО (відправлено 375 е-листів і повідомлень);

- оприлюднюються на сайті бібліотеки статистичні дані та відомості щодо публікаційної активності авторів;

- ведеться консультативна робота (933);

- підтримується за необхідності зв'язок із технічними службами Scopus та Web of Science з питань внесення або видалення публікацій у профіль Університету та авторські профілі вчених (110 запитів) тощо.

Значний обсяг завдань виконує дана Служба у межах діяльності бібліотеки з питань наукометричного просвітництва, візуалізуючи мегаважливу інформацію не тільки у соціальних мережах, індивідуальному чат-боті, а й надає у комплексному *Google-ресурсі «Наукометрія. Бібліометрія»* (включає інформацію про наукометричні БД, інструкції зі створення авторських профілів, презентаційні матеріали, бібліометричні

профілі науковців Університету, календар просвітницьких заходів із питань наукометрії тощо).

Наукометрія. Бібліометрія [Електронний ресурс] : інформ. Google ресурс / Наук. б-ка Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Sites Google ; авт. кол.: М. М. Кулик, Н. М. Журавель, І. Д. Шумаєва ; техн. оформл. О. В. Ріяка. – Електрон. дані. – Харків, 2020–. – Оновлюється щоден. – Режим доступу: <https://sites.google.com/nlu.edu.ua/science> (дата звернення: 06.12.2021). – Назва з екрана.

Опис Ресурсу

Ідея створення інноваційного продукту «Наукометрія. Бібліометрія» – оптимізувати процеси акумуляції та систематизації наукової інформації й забезпечити оперативний, зручний онлайн доступ до різних бібліометричних, наукометричних показників публікаційної активності науковців.

З метою більш ефективного й оперативного використання результатів досліджень вчених Університету в Scopus та Web of Science, надання достовірної інформації та статистичних даних про наукометричні показники, забезпечення наочності, прозорості та зворотного зв'язку створено Google ресурс «Наукометрія. Бібліометрія» (далі – Ресурс).

У стратегічному аспекті створення та використання даного консолідованого електронного продукту надає можливість керівництву Університету, кафедрам та науковцям своєчасно отримувати й використовувати релевантну інформацію, моделювати її у напрямку виконання завдань інтеграції Університету в інтернет-середовище та до міжнародних рейтингів.

Актуальність створення Ресурсу зумовлена, по-перше, вимогами сьогодення з розширення переліку дистанційних послуг і сервісів; по-друге, концепція проекту полягає у сприянні розвитку наукометричної та інформаційної компетентності професорсько-викладацького складу; по-третє, тематика відповідає сучасним тенденціям і вимогам щодо

необхідності збільшення показників публікаційної активності вчених з метою входження Університету в міжнародний науковий простір за системою знань «Право».

З точки зору *технічного забезпечення* Ресурс створено на Sites Google, спрощеному безкоштовному хостингу на базі структурованої Wiki. Середовище використовувалося як частина Google Apps, що дозволило за допомогою технології Wiki зробити інформацію більш доступною для користувачів, які потребують її швидкої подачі.

Структурно-функціонально Ресурс складається з основного меню, та змісту головної сторінки, послідовність їх розташування деталізує напрями діяльності бібліотеки, зокрема служби бібліометрії та наукометрії, з інформаційно-аналітичного забезпечення потреб Університету, надає можливість науковому колу користувачів Ресурсу своєчасно отримати актуальну інформацію та використати її у наукових дослідженнях.

В основному меню Ресурсу розміщуються такі розділи: головна сторінка, новини, наукометричні бази даних, Google Scholar, профілі, публікації вчених.

Сторінка «Новин» покликана інформувати користувачів про актуальні заходи з наукометричних питань (майстер-класи, тренінги, дні інформації в Scientometrics Club; онлайн-вебінари, дистанційні курси від компаній «Elsevier», «Clarivate», «Наукові публікації» тощо).

Розділ «Наукометричні бази даних» дозволяє здійснити швидкий доступ до офіційних веб-сайтів Scopus, Web of Science, Index Copernicus та Українського індексу наукового цитування.

Пункт меню «Google Scholar» відсилає до переліку профілів учених Університету в пошуковій системі Google Академія.

У розділі «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого, проіндексовані в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science» постійно надається оновлена інформація про індексацію /

припинення індексації статей та, в подальшому, формується зведений річний перелік-звіт.

Головна сторінка. «Наука в Університеті» та «Наукова бібліотека» містить посилання на офіційні сайти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та Наукової бібліотеки.

Розділ «Бібліометричні профілі науковців Університету» також розташовано в основному меню «Профілі», надає вичерпну інформацію про авторські профілі вчених ЗВО в пошуковій системі Google Scholar, ідентифікатори ORCID ID, авторські профілі у БД Scopus та Web of Science (Publons), реєстр «Науковці України» (інформаційний портал Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «Наука України: доступ до знань»). Даний інформаційний блок створений за допомогою Google таблиць, структурований по кафедрах університету та, крім посилань на профілі вчених, містить наукометричні показники (кількість цитувань та h-індекс).

Ресурси «Облік публікацій в Scopus» та «Облік публікацій Web of Science» одночасно слугують формами внутрішнього обліку, створені за допомогою Google таблиць, структуровані по кафедрах (в алфавіті прізвищ їх колективів) та містять наступну інформацію: прізвище, ім'я, по-батькові автора, посилання на авторський профіль Scopus (для обліку публікацій авторів в Scopus), бібліографічний опис публікації, URL-адресу посилань на текст або анотацію (за відсутності відкритого доступу до публікації), дату індексації / припинення індексації в БД.

«Е-картотека «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в Scopus» – нова БД власної генерації, надає бібліографічні описи та посилання на тексти наукових статей авторів Університету, що були проіндексовані наукометричною базою Scopus. На відміну від «Обліку публікацій в Scopus» електронна картотека дає можливість пошуку та відбору документів за бібліографічними параметрами: прізвищем автора, назвою публікації, тематикою, ключовими словами, індексом УДК, роком

видання. На кінець 2021 р. у базі представлено 480 документів з посиланнями на повні тексти / анотації (для публікацій, що розміщені не у відкритому доступі). Картотеку створено та розташовано на платформі Web-Iрбіс для онлайн доступу користувачів.

Матеріал, представлений у розділі «Ідентифікатори вченого» містить добірку посилань на ресурси, що дозволяють створювати авторські профілі самостійно за допомогою покрокових інструкцій (частково підготовлені співробітниками Служби бібліометрії та наукометрії бібліотеки).

У розділі «Підбір журналів для публікацій» надається інформація щодо правових журналів, які індексуються в наукометричних базах. Блок корисних, достовірних даних покликаний допомогти науковцю обрати авторитетний журнал для своєї публікації та не потрапити до ненадійних / недоброчесних чи хижацьких видань.

У частині «Наукометричне просвітництво» пропонуються навчально-практичні джерела для самостійного підвищення інформаційної грамотності з наукометричних питань, такі як: мультимедійні навчальні посібники щодо роботи зі Scopus; матеріали семінарів-тренінгів та відеоінструкції щодо роботи з наукометричними БД Scopus, Web of Science, сервісом для тематичного пошуку в Scopus – Science Direct; посилання на перший український журнал з наукометрії «Наука та метрика» тощо.

Розділ «Scientometrics Club» візуалізує проведені бібліотекою просвітницькі заходи з питань наукометрії, підвищення цифрової грамотності, надання знань і навичок роботи з наукометричними платформами Scopus та Web of Science.

«Календар заходів» сповіщує про майбутні заходи з наукометричного просвітництва від компаній «Elsevier», «Clarivate», «Наукові публікації» та ін.

Очікувані результати. Інформаційний Google ресурс «Наукометрія. Бібліометрія», підготовлений співробітниками Служби бібліометрії та

наукометрії інформаційно-бібліографічного відділу, є сучасним форматом представлення актуальної наукової інформації з метою реалізації бібліотекою сучасних вимог щодо трансформації та модернізації бібліотечно-інформаційного забезпечення розвитку юридичної науки. Ресурс вирізняється широкою подачею матеріалу, став незамінним та популярним в якості джерел швидкого доступу до наукової інформації і надання її у користування науково-педагогічній спільноті Університету. Крім того, для співробітників служби бібліометрії та наукометрії Ресурс став інноваційним комплексним інструментом, необхідним у процесі щоденної роботи з обліку публікаційної активності вчених, проведення офлайн та онлайн консультацій.

Підсумовуючи, слід узагальнити, що консолідований електронний продукт «Наукометрія. Бібліометрія» глибоко інтегрований у розділ нового сайту Наукової бібліотеки «Наукометрія. Бібліометрія: ресурси для науковців», та взаємно збагачує й доповнює один одного актуальною інформацією.

Даний Ресурс представлено до Харківського методичного об'єднання на конкурс «Бібліотекар року 2021» у номінації «За створення власних електронних інформаційних ресурсів» і став переможцем⁶.

Із метою організації навчання й проведення інформаційно-бібліографічних заходів із наукометричного просвітництва у бібліотеці в межах діяльності бібліотечного «*Scientometrics Club*» проведено: *інформаційний день (онлайн)* «Як зробити статтю помітною за допомогою SEO» (на платформі Google Meet); *web-презентації* "Інформаційні бібресурси Наукової бібліотеки НЮУ ім. Ярослава Мудрого", «Публікація у виданні, що індексується Scopus та Web of Science», «Інструменти для оформлення списку пристатейної бібліографії»; публічні консультації

---

⁶ URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliotekar_roku/bibliotekar2021.htm (дата звернення: 30.01.2022).

онлайн та офлайн «Можливості референс-менеджерів EndNote та Mendeley в Scopus. Опція "Create Bibliography" в Scopus» та ін.

Результатом діяльності наукової бібліотеки по питаннях наукометрії, бібліометрії можна констатувати наступне – збільшується кількість публікацій авторів Університету, проіндексованих у міжнародних наукометричних базах. Для порівняння було проіндексовано публікацій: в Scopus у 2020 р. – 145, у 2021 р. – 183; на платформі Web of Science (в тому числі у базах Core Collection, MedLine, RSCI, BIOSIS) у 2020 р. – 132, у 2021 р. – 185. Збільшуються обсяги звернень та тематичних пошуків науковців Університету до міжнародних наукометричних платформ Scopus і Web of Science. Як свідчить статистика, станом на кінець грудня 2021 р. їх кількість дорівнює: БД Scopus – 16733, Web of Science – 14708.

Бібліотека прийняла участь в *проєкті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ)* (координатор проєкту: Американська Рада з міжнародної освіти за сприяння Посольства США в Україні (Відділ преси, освіти та культури), Міністерство освіти і науки України та Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти). На бібліотечному сайті для користувачів створено сторінку «Академічна доброчесність. Плагіат та авторські права». Бібліотека плідно комуніціює зі створеним 1 вересня 2021 р. Центром внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та Комісією з академічної етики НЮУ ім. Ярослава Мудрого. З метою сприяння формуванню культури академічної доброчесності в університетській спільноті в межах діяльності міні-студії «#Cyfra_Library (Цифрова бібліотека)» і «Scientometrics Club» проведено просвітницьку роботу з цієї теми: заняття із формування у студентів базових знань з дотримання принципів академічної доброчесності, workshop «Адаптація у сучасному інформаційному середовищі Університету», який детально ознайомив з різновидами академічного плагіату, програмними засобами визначення плагіату у студентських роботах; інформаційні години для

науковців «Академічна доброчесність», «Чесність – запорука успіху. Як правильно оформити цитування»; індивідуальні консультації з питань: поняття, принципи та основні види порушень академічної доброчесності; правила цитування і посилання на джерела інформації; основи пошуку достовірної наукової інформації тощо.

В рамках національного проєкту Міністерства цифрової трансформації та Української бібліотечної асоціації наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого стала амбасадором цифрової освіти, інформаційним хабом проєкту «Дія. Цифрова освіта», надання доступу до безоплатного навчання на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності.

Задля формування інформаційної культури й цифрових компетенцій користувачів у бібліотеці діє міністудія з цифрової грамотності «#Cyfra_Library (Цифрова бібліотека)». На виконання цього завдання також проведено: інформаційний брифінг «Дія. Цифрова освіта. Питання та відповіді» за участю співробітників бібліотеки; інформаційну кампанію «Місяць цифрової грамотності» (листопад); науково-інформаційний івент «Всесвітній День науки»; *workshop* для курсантів Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ «Адаптація у сучасному інформаційному середовищі Університету» спільно з Центром права, етики та цифрової трансформації Університету; приєдналася до Національного тижня читання (13–19 грудня, Український інститут книги, Міністерство культури та інформаційної політики України) та провели акцію «Палітра права: тиждень кольорового читання», яка мала на меті об'єднатися навколо книги та бібліотеки, привернути увагу до літератури про наш Університет і видання наших викладачів та науковців.

Плануємо у 2022 році.

Ураховуючи суттєві зміни, що відбуваються у традиційному сприйнятті бібліотеки, формуванні нової моделі інформаційного образу

сучасної бібліотеки Університету, зокрема, у контексті Відкритої науки і цифровізації наукових процесів плануємо у 2022 році більше модифікувати процеси накопичення, зберігання, обміну, використання і поширення даних досліджень з актуальних проблем правознавства. Інноваційних підходів потребують наступні стратегічні питання діяльності бібліотеки:

1. Робота з даними (Research Data Management, Data Curation);
2. Партнерство з Foster Open Science Clarivate Analytics;
3. Управління даними досліджень, мотивація здійснення обміну дослідницькими даними;
4. Інструменти Відкритої науки для роботи з даними;
5. Правила обміну даними;
6. Вирішення етичних питань при роботі з даними та цитування даних;
7. Робота з репозитаріями для довгострокового збереження даних. Реєстр репозитаріїв [re3data.org.](https://re3data.org/); Національний репозитарій академічних текстів
8. Придбати та застосувати у практиці роботи Сектору наукометрії бібліометрії комплексний програмний модуль для АБІС ІРБІС «*WebПортфоліо вченого*», якій дозволяє модернізувати автоматизований процес збору й консолідації бібліометричної інформації з метою оперативного представлення наукометричних даних й показників діяльності вченого.

У напряму розвитку інформаційно-бібліографічних сервісів плануємо у 2022 році:

1. *Формування БД ЕК «Картотека статей», «Праці вчених університету», «Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в Scopus»:* ввести 14000 бібліографічних записів; здійснити систематизацію за УДК 10000 записів на статті; поточне редагування довідників та авторитетного файлу ЕК.

2. Довідково-консультативною службою чергового бібліографа та службою бібліометрії та наукометрії виконати 15000 довідок та консультацій;

3. Службою бібліограф-online виконати 2000 віртуальних довідок;

4. Інформаційне обслуговування науковців: ДОК – 12 абонентів за 22 темами; ВРІ – 70 абонента за 102 темами;

5. Службою бібліометрії та наукометрії здійснювати: моніторинг наукометричних показників публікаційної активності учених Університету в БД Scopus, Web of Science, системі Google Scholar; пошук, систематизація та оприлюднення на сайті бібліотеки, Google-ресурсі «Наукометрія. Бібліометрія», соціальних мережах бібліометричних та наукометричних показників науковців;

6. Організація діяльності *Scientometrics Club* з метою підвищення рівня обізнаності викладачів та аспірантів з питань наукометрії: *Дні інформації, тренінги, онлайн та офлайн консультування*;

7. Організація та проведення інформаційно-бібліографічних заходів з формування інформаційної культури та цифрових компетенцій студентів у міні-студії «*Cyfra Library*» (Цифрова бібліотека): *Open Talk, інформаційний брифінг, майстер-клас*;

8. В аспекті проведення бібліотекою науково-дослідної роботи планується розробка та створення *бібліографічних посібників*:

– *бібліографічний покажчик* «Юридичні колекції дисертацій XIX – початку XX ст. з бібліотечних зібрань НБ НЮУ ім. Ярослава Мудрого» (спільно з відділом зберігання фондів і ресурсів);

– *бібліографічний каталог* «Особиста бібліотека академіка права, професора Василя Тація у фонді Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» серії «У подарунок Університету»;

– поточна редакція *електронного бібліографічного видання* «Вчені, співробітники та студенти Національного юридичного університету імені

Ярослава Мудрого – кавалери і лауреати державних нагород, національних та регіональних премій, конкурсів»;

9. В межах реалізації *Міжнародного десятиріччя ООН по відновленню екосистеми (2021-2030 рр.): лонгрід «Відновлення природних екосистем»*;

10. *Инфодайджест* до 950 р. із часу укладення Правди Ярославичів – зводу давньоруських законів (1072);

11. *Цикл інформаційних відеороликів* до відзначення ювілеїв та подій:

– 135 р. від дня народження Гродзинського Моріца Марковича (1887–1962, 14.01)

– 100 років від д.н. Маслова Василя Пилиповича (1922–1987, 04.02)

– 115 років від д.н. Бару Мирона Йосиповича (1907–1998, 16.03)

– 120 років від д.н. Гордона Михайла Володимировича (1902–1968, 01.07)

– 150 р. з д.н. Льва Васильовича Бачинського (1872-1930, 14.07)

– 250 років від д.н. Тимківського Іллі Федоровича (1772–1853, 26.07)

– 170 років від д.н. Даневського Всеволода Пійовича (1852–1895, 27.08)

– 350 р. від д.н. Пилипа Орлика (1672-1742, 21.10)

– 195 років від д.н. Каченовського Дмитра Івановича (1827–1872, 08.12)

VI. ПІДТРИМКА АВТОМАТИЗОВАНОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ІРБІС ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протягом 2021 року Відділом інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення виконувалися завдання з підтримки та розвитку АБІС ІРБІС, забезпечення працездатності сервісного обладнання, веб-сайту бібліотеки, ресурсів, репозитарія, здійснення цифрових проєктів, представлення бібліотеки у соціальних мережах.

Забезпечення працездатності та редагування Електронного каталогу (ЕК) бібліотеки.

ЕК бібліотеки є основним інформаційно-пошуковий засобом отримання інформації. За рік загальний обсяг ЕК поповнився **25 240 новими записами і складає 655240 записів; містить посилання на 7 162 повнотекстових документів.**

Проводилося редагування ЕК в АІБС «Ірбіс»: виправлення орфографічних та друкарських помилок; доповнення записів посиланнями на повні тексти в мережі Інтернет. Співробітниками відділу відредаговано 32241 запис ЕК.

Роботи із сайтом бібліотеки.

У 2021 році було проведено аудит серверу бібліотеки та проведені роботи по його оптимізації. Зокрема, налаштовано та модифіковано програмне забезпечення Apache Tomcat, налагоджено сертифікацію та HTTPS (<https://library.nlu.edu.ua/> й <https://dSPACE.nlu.edu.ua/>). Розроблено нову систему страхового копіювання серверу та окремо бази електронного архіву-репозитарію. Встановлено нову версію системи Joomla 4.05 для створення сайтів, перенесено на неї усе наповнення веб-сайту.

Виконано роботи з редизайну веб-сайту. Презентовано новий сайт бібліотеки. Розроблено нову структуру сайту; створено 2 дизайн-прототипа; підготовлено дизайн-макет; опрацьовано новий шаблон для системи керування сайтом; налаштовано новий сервер для оптимальної швидкодії; перенесено базу даних сайту із забезпеченням зберігання структури електронних адресів сторінок; створена та модифікована мобільна версія сайту бібліотеки.

Новий сайт бібліотеки, адаптований для перегляду як на комп'ютерах, так і на мобільних телефонах чи планшетах. Після створення нового дизайну та оновлення структури відредаговано наповнення 852 матеріалів. На сайті представлено 1740 матеріалів (сторінок) у 265 категоріях. Сайт містить 3,33 Гігабайт електронних документів. На сайті бібліотеки протягом року було розміщено 405 нових сторінок, з яких 86 матеріалів – розділ «Новини».

З метою оперативного і якісного інфозабезпечення освітніх запитів студентів бібліотекою виконувались організаційно-технологічні завдання щодо підтримки і розвитку «Стандартизованого електронного навчально-методичного комплексу» (СЕНМК), який надає вичерпну інформацію з посиланням на повні тексти навчальних дисциплін, що викладаються. Загалом реструктуровано 21 сторінку розділів Ресурсу, опрацьовано та розміщено списки навчальних матеріалів з посиланнями на повні тексти до тем 180 навчальних дисциплін 30 кафедр Університету. Відділ здійснює програмне забезпечення та підтримку нових електронних бібліотечних ресурсів, веде вивчення інформації щодо забезпечення тестового доступу до БД з питань правознавства.

На виконання Листа проректора з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Ю. Г. Барабаша щодо заходів з метою забезпечення входу Університету до міжнародних рейтингів створено нову базу «Е-картотека "Публікації вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого в Scopus"», яка містить тексти наукових доробок Університету, що було проіндексовано наукометричною базою Scopus. На кінець 2021 р. у базі представлено 490 документів з посиланнями на повні тексти. Ресурс постійно оновлюється, доступний на платформі Web-Irbic цілодобово.

З метою створення е-бібліотеки університету працівники відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення здійснюють сканування рідкісних видань. Зокрема, створюється база «Законодавство України 1917–1945 рр.», яку розміщено на платформі Web-Irbic. Даний ресурс розкриває зміст «Збірників узаконень та розпоряджень Робітничо-Селянського Уряду України». Робота з наповнення бази розпочалась минулого року та продовжувалась у 2021 р. Сьогодні у базі розміщено 1930 документів з посиланнями на повні тексти. Загалом протягом року кількість цифрових копій рідкісних книг становить 8538 сторінок.

Відділом постійно здійснюється технічно-програмний супровід та адміністрування баз даних автоматизованої бібліотечної системи «Irbic» з

метою підтримки їх актуального стану, зберігання контенту, регулярного страхового копіювання документів та інформації.

Під час початку навчального року, для прискорення процесу реєстрації нових читачів в АБІС ІРБІС було продовжено реалізацію процесу конвертації даних разом із фотографіями, що ідентифікують особу, з бази НІОУ ім. Ярослава Мудрого «Абітурієнт» до бази «Читач».

Виконано значний обсяг робіт по Інституційному репозитарію *eNULAIR*, зокрема:

- проведено повний аудит віртуального сервера, його налаштування та оптимізацію;

- виконано процеси з оновлення операційної системи Tomcat, налаштовано Apache Tomcat і пов'язане з ним програмне забезпечення. Оптимізовано Tomcat для прискорення завантаження ресурсу;

- здійснено аудит системи Dspace, а саме: очищено та архівовано журнали лог-файлів; налаштовано, оптимізовано та оновлено Dspace; очищено конфігурацію оновлень Постгрес;

- налаштовано протоколи доступу HTTPS для підвищення захисту (URL: <https://dspace.nlu.edu.ua>);

- модифіковано систему резервного копіювання сервера та базу даних Dspace окремо;

- підключено репозитарій до систем індексації та аналітики;

- додано функціональність OAI для перехресного зв'язування (URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/oai/request?verb=Identify>);

- здійснено редагування, виправлення системних помилок за параметрами: Performance, Coverage, Sitemaps, Core Web Vitals, Mobile Usability;

- вжито SEO заходів щодо покращення індексного покриття репозитарію;

- виправлено технічні помилки серверної системи репозитарію.

Електронний архів-репозитарій eNULAUIR як масив наукових матеріалів учених НЮУ ім. Ярослава Мудрого, науковців НДІ НАПрН України, співробітників наукової бібліотеки постійно наповнюється. Так у 2021 році було **розміщено 800 наукових робіт**.

Ресурс набуває популярність серед студентів, та і викладачів, і протягом року за даними Google Analytics його переглянуто 402 940 разів (349 750 – 2020 рік). **Станом на кінець 2021 р. обсяг репозитарію склав 18 160 документів (записів).**

Найбільше переглядів за даними Гугл Аналітики у звітному році зафіксовано: Наукові статті кафедри цивільного права № 1 – 6076, Наукові статті кафедри теорії держави і права – 4648, Search – 4 411, Наукові статті кафедри економічної теорії – 3839, Тези, доповіді кафедри кримінального права № 1 – 3457, Тези, доповіді кафедри трудового права – 3261, Історичні передумови і основні етапи європейської інтеграції – 3249, Наукові статті кафедри екологічного права – 2943, Тези, доповіді кафедри економічної теорії – 2943.

У 2021 році Університет має доступ до: міжнародних наукометричних БД Web of Science, Scopus, ScienceDirect, сайту видавництва ТОВ "Центр учбової літератури". Була забезпечена можливість користуватися електронними ресурсами видавництв Bentham Science, EBSCO на основі тестових доступів до них.

Активно підтримувалася робота Телеграм-каналу «Наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого» для віддаленого сповіщення про новини та заходи бібліотеки. На цей час на канал підписано 469 (284 – минулий рік) особи. За рік канал має близько 112 466 (60 000 – минулий рік) переглядів.

Інстаграм-сторінка бібліотеки має 747 підписників, переглядів за рік 21 330.

Активізувалася робота з Національним репозитарієм академічних текстів.

У 2022 році плануємо:

– взяти активну участь у реалізації стратегічних завдань Університету зі створення е-бібліотеки, скануванні рідкісних книг фонду бібліотеки.

– забезпечити розвиток наступних проектів:

- «Бібліотека електронних копій раритетних видань» у межах створення наукового парку «Юракадемія»;

- «Меморіальні індивідуальні книжкові колекції вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого»;

- «Харківська школа права»;

- «Репринтні видання»;

- «Законодавство України 1917–1945 рр.»

– продовжити роботу із забезпечення різних форм візуалізації та інформаційного сповіщення читачів, користувачів бібліотеки під час карантинних обмежень з активним використанням для цього Telegram, Instagram, Zoom, Meet, Skype;

– використовувати додаток Google Apps для створення web сторінок з метою популяризації онлайн заходів;

– за допомогою сучасного сканеру METIS EDS ALPHA створення та відповідна обробка електронних (відсканованих) сторінок рідкісних видань;

– продовжити роботу щодо подальшого оцифрування рідкісних видань 18, 19, 20 ст. та наповнення електронної бібліотеки з метою забезпечення доступності фахових точок зору з актуальних правових питань.

VII. БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Бібліотека університету, пам'ятаючи про тотальну інформатизацію й поширення дистанційної форми навчання, впевнено рухається у бік автоматизації, створення Digital Workplace (цифрове робоче місце, простір).

У стратегічному напрямку розвитку бібліотека використовує у діяльності нововведення:

- оптимізує бібліотечний простір до потреб різних груп користувачів-клієнтів;
- адаптує інформаційно-бібліотечні процеси обслуговування до цифрового середовища;
- об'єднує різні сервіси на консолідованій цифровій платформі;
- створює атмосферу відкритості, доступності цифрового робочого місця бібліотечного фахівця;
- спрощує комунікації;
- підтримує постійний зв'язок “бібліотека→викладач→студент”;
- формує сучасний простір, тематичні локації, відкритий work space, комфортне інтелектуальне середовище.

В інноваційному просторі сучасного ЗВО бібліотека – це інтелектуальна, комунікаційна, інформаційна відкрита платформа; надійний партнер університетської та фахової спільноти у розвитку освітньо-наукового середовища, надання цифрових знань, проведення культурно-просвітницьких заходів та укріплення фахових комунікацій тощо.

Відгуки читачів бібліотеки, її партнерів підтверджують, що діяльність бібліотеки стала більш процесно-орієнтованою, багатогранною, різноманітною і фундаментальною. Це відповідає місії вишу, його

стратегічним пріоритетам, інноваційним підходам до інформаційного забезпечення освітнього процесу і наукової діяльності.

У 2021 році пріоритетними напрямками роботи з обслуговування користувачів були: інформаційне забезпечення освітнього та наукового процесів, самостійної роботи студентів через формування та організацію віддаленого доступу до якісних освітніх матеріалів; розширенні переліку послуг, якими можна скористатися дистанційно; розвиток сервісів онлайн/офлайн обслуговування; участь у профорієнтаційній роботі; використання комунікаційних каналів НБ для налагодження стійких інформаційних зв'язків та побудови діалогу зі своїми користувачами та партнерами; просування й популяризація бібліотечних ресурсів та своєчасний інформаційний супровід в умовах дистанційного навчання; організація й проведення наукових, культурно-просвітницьких заходів у різних локаціях Наукової бібліотеки.

В аспекті культурно-просвітницької діяльності бібліотеки протягом року слід назвати організацію й проведення зі студентами та школярами тематичних лекцій, тренінгів, презентацій, семінарів, круглих столів, книжкових виставок й екскурсій у форматах онлайн/офлайн; впровадження нових форм подачі тематичного матеріалу (бібліотечні подкасти, лонгріди, інфографіка, відео тощо).

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого долучився до масштабної *інформаційної кампанії Міністерства цифрової трансформації України – «Місяця цифрової грамотності»*, щоб надихнути студентів на набуття цифрових навичок та інформаційних знань. Зокрема, Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України, Наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого, Центр права, етики та цифрової трансформації провели спільний *інформаційний workshop*.

Модераторками заходу виступили Ганна Гончаренко, головний науковий спеціаліст Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України та директорка Наукової бібліотеки Університету Надія

Пасмор. Під час воркшопу обговорили сутність понять “інформаційна безпека”, “кібербезпека”, законодавче регулювання інформаційної безпеки та рівень медіаграмотності українського суспільства. Особливе зацікавлення викликали питання щодо використання мережевих ресурсів про спростування фейків і програм, де можна перевірити свою цифрову грамотність.

Спеціальний гість інфозаходу, Керівниця Центру права, етики та цифрових технологій Юлія Разметаєва презентувала основні напрямки діяльності Центру, digital проекти, освітні курси, що ставлять за мету сприяти розвитку права, етики та цифрових технологій в Університеті.

Адаптація курсантів 3 курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ в інформаційному середовищі Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого проходила у форматі міні-студії з цифрової грамотності користувачів «#Cyfra_Library».

Коуч заходу Вікторія Брагінська поінформувала про можливості онлайн-платформи з цифрової грамотності «Дія. Цифрова освіта» від Міністерства та Комітету цифрової трансформації України.

Цікавим украпленням у захід стала тематична книжкова виставка «Інформаційна безпека now: що треба знати?».

На окрему увагу заслуговує й те, що проведено 38 заходів офлайн. Показовим є те, що їх відвідало 2350 учасників.

Так, знаковою науковою і мистецькою подією Університету стали *XIV Шевченківські читання*, організаторами яких виступила НБ та кафедра культурології Університету.

Крім того, Наукова бібліотека стала учасником і співорганізатором заходу з написання *XXI Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності*. Виступила співорганізатором (організатори: Харківське обласне відділення УБА, НБ Київського національного університету культури і мистецтв, ХДНБ ім. В. Г. Короленка) *Всеукраїнських інтелектуальних студентських батлів: “Мова: моя, твоя, наша”* (до Дня української

писемності і мови), *#КОД_студента_або_пан_або_пропав* (до Дня студента) та *“Велесова ніч VS Halloween”*.

Заходи проводилися в рамках *Місяця цифрової грамотності #DigitalMonth* з метою мотивації студентства до читання за допомогою цифрових технологій, популяризації книги, підвищення іміджу бібліотеки як хабу цифрової освіти та осередку формування цифрової грамотності.

За результатами змагань команди з курсантів 1 курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ та студенток 3 курсу міжнародно-правового факультету посіли 1 місце у Всеукраїнських інтелектуальних турнірах.

«Наука – інструмент миру і злагоди на Землі». 10 листопада, коли весь світ відзначає World Science Day, Інститут підготовки юридичних кадрів для СБУ НЮУ ім. Ярослава Мудрого спільно з бібліотекою провели *науково-інформаційний івент з нагоди 20-ої річниці Всесвітнього Дня науки*, заснованого UNESCO у 2001 році.

Учасників заходу привітали директорка Наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого Надія Пасмор та головний науковий співробітник Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Ганна Гончаренко, зазначивши важливість відкритості наукових здобутків та доступність науково-освітніх знань для майбутнього покоління. Вікторія Брагінська, завідувачка сектору інформаційного обслуговування бібліотеки, презентувала тематичну книжкову виставку *“Лідерство і Саморозвиток”* та ознайомила учасників заходу з інформаційно-пошуковими ресурсами нового сайту бібліотеки. Під час події курсанти та науковці Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ долучилися до акції *«Подаруй книгу Бібліотеці!»* та передали до бібліотечного фонду 157 примірників видань юридичної тематики.

Приєдналися до всеукраїнської інформаційної компанії Благодійного фонду *«Бібліотечна країна»* – руху *“Зелені бібліотеки” в Україні*. Поширюємо екологічну складову у діяльності бібліотеки як провайдера

освіти для сталого розвитку через цикл наступних заходів: популяризації здорового способу життя, підвищення обізнаності щодо проблем екологізації та захисту довкілля. Організовано тематичні книжкові експозиції, та відеоогляди до: Міжнародного дня екологічних знань «Харківська школа екологічного права/Kharkiv school of environmental law», Всесвітнього дня охорони довкілля, Всесвітнього дня океанів «Охорона довкілля – безпека життєдіяльності людини», Міжнародного дня боротьби за повну ліквідацію ядерної зброї та Всесвітнього дня здоров'я довкілля тощо. У *Facebook* та *Instagram* оголошено фоточеленж «*Домашні тварини: всесвіт доброти*» (до Всесвітнього дня тварин).

За результатами діяльності отримали у подарунок від Благодійного фонду «Бібліотечна країна» 30 примірників нових видань.

Як і в попередні роки, бібліотека виступила співорганізатором низки заходів, орієнтованих на профорієнтаційну роботу й правову просвіту школярів. Так, у межах *правового шкільного флешмобу* (до Міжнародного дня прав людини) проходили інтерактивні заходи, лекції, презентації, вікторини, правові турніри, тренінги, оглядові екскурсії НБК: протягом тижня було проведено 9 екскурсій НБ, 7 інтерактивних уроків. Кульмінаційним заходом став *Всеукраїнський урок онлайн «Права людини у сучасному світі»*, який об'єднав школярів і вчителів із різних регіонів України (до нього цьогогоріч долучилися представники приблизно 60 шкіл).

На різних бібліотечних локаціях open space організовано 70 тематичних книжкових виставок/експозицій, 36 віртуальних, проведено 65 оглядів літератури, які відвідали 269 студентів (12 оглядів літератури проходили у форматі онлайн), а також 64 екскурсії, які відвідали 1090 осіб.

Долучилися до *Всеукраїнської акції з промоції читання “Читай досягай”* від Українського інституту книги й Міністерства культури та інформаційної політики України. Постами, віртуальними оглядами літератури («Із присмаком права», «Книги, які варто прочитати юристу!», «ТОП-5 книг іноземною, які рекомендуємо прочитати юристу», «Давайте

читати хороші книги!» тощо) у соціальних мережах, книжковими виставками та експозиціями НБ поділилася літературою, яка формує свідомість і впливає на життя й професійний розвиток особистості.

Сучасні, комфортні умови бібліотечного простору, відкритість і доступність тематичних фондів, автоматизована система обслуговування користувачів – запорука якісного інформаційного забезпечення освітньо-наукових потреб спільноти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Модерні архітектурно-ландшафтні умови розміщення бібліотечного простору дозволили запровадити систему зонування бібліотечних приміщень, що створює привабливий внутрішній простір бібліотеки. Різні зони візуально відмежовані, застосовуючи, певні кольори і матеріали обробки, мобільні перегородки, різноманітні типи світильників, багатофункціональні меблі (стелажі, крісла, пуфи, виставкові комплекси, столи-трансформери) тощо. Завдяки цьому вдалося раціонально розпланувати і використовувати бібліотечний простір, облаштувати *багатофункціональні зони різної активності: ІТ зона* (робота з ЕК, БД, е-бібліотекою); *коворкінг-майданчик* (інноваційний вокспейс для семейного читання); *воок-локація* (читання художньої літератури); *кімнати для індивідуальної і групової роботи*; *арт-простір* – виставкові тематичні комплекси у читальних залах; *зала ділових зустрічей*; *лаунж куточки* настільних ігор тощо. Тобто обслуговування відбувається за використання Положень Університету «Про самостійну роботу» та «Інклюзивну роботу».

Профорієнтаційна діяльність є одним з пріоритетних напрямів роботи бібліотеки Університету. Протягом року проводились загальні, професійні та тематичні оглядові екскурсії Навчально-бібліотечним комплексом для школярів, вчителів-правознавців, іноземних гостей, студентів, колег-бібліотекарів, випускників університету та ін. Всього проведено 60 екскурсій, які відвідали 1120 осіб.

Наукова бібліотека – партнер студентських ініціатив. На території бібліотеки діють гуртки (міжнародного, кримінального права) та клуби за інтересами (дебатний, психологічний “Alter Ego”, англomовний міжнародно-правового факультету “NLU ILSA Chapter”, юридичний кіноклуб, юридична клініка, Волонтерський рух Університету, академія інтелекту “СКРАБ”) та ін.

У 2022 році головними задачами у підвищенні якості обслуговування є: промоція бібліотечних послуг та сервісів, активізація адвокаційної діяльності, інформаційна підтримка навчання та досліджень, висвітлення актуальних тем, проведення просвітніх заходів, розвиток партнерства зі Студентськими осередками та Центрами університету.

Долучаємося до правової просвіти школярів та наставництва над юними науковцями.

У напрямку розвитку партнерства з Благодійним фондом «Бібліотечна країна» продовжити цикли заходів «Зелена країна» та «Здорові бібліотеки» (охорона здоров'я та профілактика захворювань через бібліотеку і літературу).

Плануємо культурно-просвітницькі заходи відділу обслуговування у 2022 р. за наступними пріоритетними напрямками:

1. Профорієнтаційні заходи та правнича просвіта школярів:

- екскурсійно-оглядова діяльність (протягом року);
- до Дня Університету (17 листопада);
- цикл заходів до Міжнародного дня прав людини (грудень);

2. Заходи до ювілеїв учених-правознавців харківської школи права цикл персональних електронних виставок-портретів:

- 80-річчя від дня народження Тодики Ю. М., д-ра юрид. наук, проф., академіка НАПрНУ, зав. кафедри конституційного права НЮУ ім. Ярослава Мудрого (13 січня);

- 100-річчя від дня народження Маслова В. П., проф., д-ра юрид. наук, ректора Харк. юрид. ін-ту (1962–1987), лауреата Державної премії УРСР, чл.-кор. АН УРСР (4 лютого);
- 100-річчя від дня народження Краська І. Ю., д-ра юрид. наук, проф. каф. цивільного права НЮУ ім. Ярослава Мудрого (20 лютого);
- 95-річчя від дня народження Коновалової В. О., д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України (30 березня);
- 100-річчя від дня народження Корчевої З. Г., канд. юрид. наук, проф. каф. кримінального права НЮУ ім. Ярослава Мудрого (1 липня);
- 100-річчя від дня народження Гречки В. В., проф. кафедри природоресурсного права і правової охорони природи Харк. юрид. ін-ту (1 вересня);
- 105-річчя від дня народження Салтевського М. В., д-ра юрид. наук, проф. кафедри криміналістики НЮУ ім. Ярослава Мудрого(1988–2003), засл. діяча науки і техніки, відмінника освіти України (8 листопада);
- 70-річчя від дня народження Кальмана О. Г., д-ра юрид. наук, проф. каф. кримінології та кримінально-виконавчого права, члена ревізійної комісії Кримінологічної асоціації України, Спілки юристів України, члена вченої ради Ін-ту вивчення проблем злочинності НАПрН України (24 листопада);
- 100-річчя від дня народження Бажанова М. І., д-ра юрид. наук, проф. кафедри кримінального права НЮУ ім. Ярослава Мудрого, засл. діяча науки і техніки УРСР.(30 грудня).

3. Участь у проектах благодійного фонду «Бібліотечна країна», який ініціює всеукраїнську інформаційну кампанію щодо впровадження екологічної складової в діяльність бібліотек України з метою посилення потенціалу екологічної дієвості та лідерства бібліотек як провайдерів освіти для сталого розвитку, через цикл заходів: популяризації здорового способу життя, підвищення обізнаності щодо проблемах екологізації та захисту довкілля. Плануються промозаходи:

- тематичні книжкові експозиції, та відеоогляди до Міжнародного дня екологічних знань (15 квітня); до Міжнародного дня пам'яті про чорнобильську катастрофу; Міжнародного дня пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф (26 квітня); до Європейського Дня Парків (24 травня); Міжнародного дня клімату (15 травня); Всесвітнього дня охорони довкілля (5 червня); Всесвітнього дня океанів (8 червня); Міжнародного дня боротьби за повну ліквідацію ядерної зброї (26 вересня); Всесвітнього дня здоров'я довкілля до Всесвітнього дня тварин (4 жовтня); Дня утворення організації ООН з охорони навколишнього середовища (15 грудня).

4. Заходи з патріотичного виховання:

цикл наочних та віртуальних виставок до пам'ятних дат в історії України:

- Дня Соборності України *історико-документальна виставка та огляд літератури «Сторінки героїчної боротьби українського народу за самостійну, соборну державу»* (22 січня);

- Дня пам'яті героїв Крут *історико-документальна виставка "Безсмертя героїв Крут"* (29 січня);

- Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав: *година пам'яті “Спецоперація в Афганістані 1979-1989 років”;* книжкової експозиції *“Зі смерті в життя..... Головна нагорода”*(15 лютого);

- Дня Героїв Небесної Сотні *виставкова інсталяція “Літопис Революції Гідності”* (20 лютого);

- Міжнародного дня рідної мови *конкурс читців, тематична книжкова експозиція* (21 лютого);

- 208-річчя від дня народження українського поета, художника, мислителя Т. Г. Шевченка *цикл заходів: XIV Шевченківські читання; літературний онлайн-огляд «Шевченкіана у фондах наукової бібліотеки»; virtual art-exhibition “Життя Тараса Шевченка в картинах*

художників”; книжкова експозиція *“Чарівна мелодія Шевченківського слова”* (9 березня);

- Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів історико-документальна віртуальна виставка *«Фашистські табори смерті - геноцид проти людства»* (11 квітня);

- Дня пам'яті та примирення, Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні *webmuseum «Солдати перемоги над нацизмом. Викладачі НЮУ ім. Ярослава Мудрого шляхами перемоги»*; відкритій перегляд історико-літературно-художня виставка *“Друга світова. Непридумані історії”*.

- Міжнародного дня сім'ї, Дня матері онлайн виставка *“Сім'я і право”* (10, 15 травня);

- Дня української вишиванки *слайд-огляд «Цікави факти про українську вишиванку»* (17 травня);

- Всеукраїнського дня родини мистецька онлайн мандрівка *«Українська культура початку 20 століття у малюнках Василя Гулака»* (8 липня);

- Дня міста Харкова цикл виставок (23 серпня);

- Дня Незалежності України *віртуальний фоторепортаж одного дня “Історична подія – Україна, 24 серпня 1991 року”* (24 серпня);

- Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України книжкова експозиція (29 серпня);

- Дня захисника України, Дня українського козацтва *виставка-подія, віртуальна та книжкова героїко-патріотична літературна експозиція “Козацькому роду нема переводу” (історія Українського козацтва в романах та повістях)* (14 жовтня);

- Дня визволення України від нацистських загарбників *історико – патріотична виставка «Визволення України від нацистських загарбників: тріумф і трагедія»* (28 жовтня);

- Дня української писемності та мови цикл заходів: брейн-ринг, книжкова експозиція (9 листопада);

- Дня Гідності та Свободи *тематична виставка “Українці: історія нескорених”* (21 листопада);

- Дня пам’яті жертв голодоморів *виставка-пам’ять та книжковий огляд літератури «Україна пам’ятає»*.

5. **До десятиріччя української мови (2018–2027)** (Указ Президента України № 156/2018) та підтримка розвитку і функціонування української мови як державної *цикл віртуальних та наочних виставок “Українські книги ювіляри 2022”*.

6. Відзначення пам’ятних і знаменних дат, професійних свят:

- Дня Служби Безпеки України (25 березня);

- Дня Національної поліції України (4 липня);

- Дня знань (1 вересня);

- Всеукраїнського дня бібліотек (30 вересня);

- Дня юриста (8 жовтня);

- Дня прокуратури України (1 грудня);

- Дня Збройних Сил України (6 грудня);

- Дня працівників суду (15 грудня);

- Дня адвокатури (19 грудня);

- Дня працівників дипломатичної служби (22 грудня).

7. **Заходи до Міжнародного десятиліття зближення культур 2013–2022** “Культура світу: яскраві імена” (оголошено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН) цикл заходів:

- цикл віртуальних та наочних книжкових виставок “Travel Europe”;

- до Міжнародного дня прав жінок і миру тематична віртуальна виставка “Слова і голос/ WORDS and VOICE”;

- до Міжнародного дня дарування книг Акція “Подаруй бібліотеці книгу” (14 лютого);

- до Національного свята Англії книжкова тревел-експозиція (23 квітня);
- до Дня Європи (Europe Day), та Дня Європи в Україні: виставка-подорож «Країнами Європи/European countries», мистецька онлайн-сторінка “Museums in Europe (9, 16 травня);
- до Національного свята Франції книжкова тревел-експозиція;
- до Дня єдності Німеччини літературний онлайн-круз “Читаємо німецькою” (3 жовтня);
- до Європейського дня мов віртуальний інфо-квест “Цікаві факти про мови Європи” (26 вересня);
- до Міжнародного дня ООН віртуальна виставка (24 жовтня);
- до Дня незалежності Польщі книжкова тревел-експозиція “Подорожуємо Польщею” (11 листопада).

Плануємо у 2022 році започаткувати освітньо-просвітницьку комунікацію через співпрацю між Консультативною Місією Європейського Союзу в Україні (КМЄС) та Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого з метою підвищення обізнаності щодо діяльності КМЄС і реформування сектору цивільної безпеки.

Постійно діюча локація для проведення заходів: Наукова бібліотека, приміщення відкритого простору на 6 поверсі.

Заходи.

28 січня: Урочисте відкриття. Представлення мандату та діяльності КМЄС в Україні та Харківського Регіонального Представництва (цільова аудиторія: студенти; доповідачі та комунікатори заходів Наукова бібліотека та Представник Харківського регіонального представництва КМЄС в Україні).

25 лютого: «Європейський Союз і Спільна політика безпеки та оборони (СПБО): військові та цивільні місії ЄС».

25 березня (також можна розглянути 8 березня «Міжнародний день жіночою солідарності та миру»): «Гендерний мейнстрімінг, як один із

наскрізних пріоритетів КМЄС в Україні» (цільова аудиторія: діючі співробітники прокуратури та правоохоронних органів, студенти Юридичної клініки Університету).

29 квітня (як альтернатива 1 травня « День Праці»): «Робота в місіях ЄС. Місцеві співробітники КМЄС» (цільова аудиторія: студенти).

9 травня: «День Європи – свято миру та єдності в Європі. Поширення кращих Європейських практик» (цільова аудиторія: студенти; доповідач: Представник Харківського регіонального представництва КМЄС в Україні/ інші доповідачі).

27 травня. « Управління персоналом, як наскрізний пріоритет КМЄС» (цільова аудиторія: діючі співробітники прокуратури та правоохоронних органів, студенти).

30 червня: «Реформування сектору цивільної безпеки в Україні. Основні виклики».

29 липня: «Медіація» (цільова аудиторія: діючі співробітники прокуратури та правоохоронних органів, студенти).

26 серпня: відкриті для пропозиції теми заходу. Доповідач: Представник Харківського регіонального представництва КМЄС в Україні/ інші доповідачі (цільова аудиторія: діючі співробітники прокуратури та правоохоронних органів, студенти).

Учасники: Кількість учасників заходу та цільова аудиторія узгоджується з дотриманням усіх карантинних обмежень.

Надання технічної підтримки КМЄС:

З метою надання доступу до міжнародних правових документів та іншої правової літератури, наприклад європейських договорів, що будуть використовуватися для інформаційно-просвітницької діяльності має бути створена «Електронна бібліотека».

У 2022 р. плануємо обговорити наступні питання і проекти Комітету гуманітарної та інноваційної політики, як от:

- продовження Року популярності читання;
- підтримка ініціативи цілей сталого розвитку ООН, інформаційної безпеки і грамотності, питання охорони здоров'я, професійної орієнтації молоді тощо.

- взяти участь: в обговоренні нового проекту бібліотек #новасторінка 2022 на прес-конференції (лютий); Книжковому клубі Верховної Ради; продовження роботи по прийняттю Закону про бібліотеки і стратегіях розвитку читання на 2021–2025 рр.

VIII. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

За сучасних умов відбувається трансформація бібліотеки закладу вищої освіти під впливом глобальних трендів: цифровізація життя; відкритість (відкрита наука, відкрита освіта); нові методики навчання (змішане та мобільне навчання, відкриті освітні ресурси); відкрита наука (наукові дослідження, трансфер інновацій) та ін.

Зміна інформаційного образу бібліотеки сьогодні вважається вимогою часу.

Як наслідок, виникає необхідність трансформувати професійні компетенції бібліотекара і лідера бібліотеки.

Бібліотечні фахівці мають:

- володіти навичками діяти на випередження;
- забезпечувати операційну стійкість;
- взаємодіяти багатоканальна;
- своєчасно реагувати на відновлення;
- швидше впроваджувати інновації;
- уводити в практику новітні digital-проекти та прогресивні технології.

Чим серйозніші трансформації в суспільстві, вищій освіті й науці, тим гострішою стає потреба в оновленні інформаційного образу бібліотеки, підвищенні кваліфікації, безперервному навчанні бібліотечних фахівців, підвищення рівня науково-методичних заходів.

Протягом року бібліотека взяла участь у міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах та регіональних корпоративних проєктах (очно та онлайн):

– *XI Міжнародна конференція «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: метаморфози навчального дизайну»* (3-4.03.2021, Українська бібліотечна асоціація);

– *III конференція «Бібліотека I_покоління: виклики, проєкції, очікування»* (18-19.05.2021, ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна);

– *Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація. Від управління ресурсами – до управління знаннями»* (5-7.10.2021, НБУ ім. В. І. Вернадського);

– *VI Міжнародна конференція «University Library at a New Stage of Social Communications Development»*, тема 2021 «Виклики, можливості та перспективи університетських бібліотек в глобальному сценарії невизначеності» (7-8.10.2021, НТБ ДНУЗД ім. В. Лазаряна);

– *III науково-практична інтернет-конференція «Нова модель інформаційного образу бібліотеки: зміна традиційного сприйняття її призначення та функції»* (21.10.2021, НБ Ужгор. нац. ун-т);

– *Всеукраїнська дистанційна науково-практична конференція «Короленківські читання 2021»* за темою «Бібліотеки, архіви, музеї у структурі сучасного соціуму: стратегії цифрової модернізації» (21-22.10.2021, ХДНБ ім. В. Г. Короленка);

– *IV науково-практична конференція «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі»* (26-27.10.2021, НБ Харків. нац. мед. ун-т);

– XIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Бібліотека і книга в контексті часу» (18-19.05.2021, УБА, Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого);

– V Міжнародний форум молодих бібліотекарів Української бібліотечної асоціації (22-23.04.2021);

– Дистанційний науково-практичний семінар «З толерантністю в серці» (01.12.2021, Наук.-техн. б-ка НТУ «ХП»).

Також провели:

– професійний онлайн-хакатон «Рецепція бібліотечного досвіду: від ідеї до втілення» (березень, в Google Meet; спільно з бібліотекою Полтавського юридичного інституту НЮУ ім. Ярослава Мудрого);

– івент-хол «Academic IQ. Академічна доброчесність та якість освіти» (травень, інформаційно-бібліографічний відділ спільно із Комісією з академічної етики НЮУ ім. Ярослава Мудрого);

– круглий стіл у рамках науково-практичного семінару «Новий формат молодіжного читання: необхідність чи неминучість»;

– відкритий діалог «Стратегічний менеджмент у бібліотеці: як побудувати ефективну систему залучення та розвитку персоналу» (листопад, спільно з кафедрою економічної теорії);

– наради, професійні дискусії, блиц-презентації, тренінги, майстеркласи: «Управління фондами бібліотечних зібрань та юридичних колекцій»; «Креативність, як щоденна робота»; «Ментор, креатор – провідники у світі бібліотечних інновацій» (впродовж року, спільно з Харківським обласним відділенням (філія) ВГО «Українська бібліотечна асоціація»);

– цикл майстер класів «Ребрендинг як стратегія успішного представлення бібліотечних ресурсів у соціальних мережах» (лютий–березень, відділ обслуговування, відділ зберігання фондів і ресурсів);

– підготували бібліотрансформер «Скарбничка права Стародавньої Грузії» (Грузія – всесвітня столиця книги 2021) (квітень, спільно з кафедрою історії держави і права України та зарубіжних країн).

Публікації співробітників наукової бібліотеки

1. **Бова І.** Бібліотечний простір: основні підходи. *Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі* : матеріали IV наук.-практ. конф. (Харків, 26–27 жовт. 2021 р.). Харків : ХНМУ, 2021. С. 16–18. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19228/1/16-18.pdf> (дата звернення: 26.01.2022).

2. **Бова І.** Книга і читач у сучасному open space університетської бібліотеки (з досвіду роботи наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого). *Бібліотека і книга в контексті часу : тема року: "Бібліотеки України в контексті державної гуманітарної політики"* : зб. матеріалів XIII Всеукр. наук.-практ. конф., (18–19 трав. 2021 р., м. Київ). Київ : Нац. б-ка України ім. Ярослава Мудрого, 2021. С. 115–117. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19270/1/115-117.pdf> (дата звернення: 26.01.2022).

3. **Брагінська В., Щабельник В.** Інформаційно-маркетингова діяльність та просування інтелектуальної продукції в університетській бібліотеці. *Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі* : матеріали IV наук.-практ. конф. (Харків, 26–27 жовт. 2021 р.). Харків : ХНМУ, 2021. С. 26–29. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/30129> (дата звернення: 28.12.2021).

4. **Брагінська В. В., Щабельник В. В.** Інтелектуальна продукція як складова інформаційного маркетингового середовища бібліотеки. *Короленківські читання 2021. Бібліотеки, архіви, музеї у структурі сучасного соціуму: стратегії цифрової модернізації* : матеріали XXIV. Всеукр. дистанц. наук.-практ. конф. (м. Харків, 21–22 жовт. 2021 р.). Харків, 2021. URL: https://padlet.com/nmr_hdnb/pfdltqtnw2q0 (дата звернення: 28.10.2021).

5. **Кулик М.** Публікаційна активність вчених Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого: 5-річний досвід удосконалення роботи з наукометричного аналізу. *Нова модель інформаційного образу бібліотеки: зміна традиційного сприйняття її призначення та функцій* : матеріали III наук.-практ. інтернет-конф. (Ужгород, 21 жовт. 2021 р.). Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. С. 58–69. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/38023> (дата звернення: 28.10.2021).

6. **Пасмор Н. П.** Бібліотека як інноваційний workspace в системі сучасної правничої освіти. *Теорія та практика сучасної юриспруденції* : матеріали Всеукр. наук. конф. (25 груд. 2021 р.). Харків, 2021. Вип. 4. С. 56–57. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19179/1/56-57.pdf> (дата звернення: 26.01.2022).

7. **Пасмор Н., Самофал О.** Бібліотека сучасного університету: зміна інформаційного образу. *Нова модель інформаційного образу бібліотеки: зміна традиційного сприйняття її призначення та функцій* : матеріали III наук.-практ. інтернет-конф. (Ужгород, 21 жовт. 2021 р.). Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. С. 138–144. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/38065> (дата звернення: 28.10.2021).

Плануємо на 2022 рік:

1. Науково-дослідна робота за темами та формами впродовж року:

– тема «Забезпечення доступності фахових точок зору з актуальних правових питань за допомогою цифрових технологій» – локальне теоретико-практичне дослідження «Розвиток «Бібліотеки електронних копій раритетних видань» в рамках створення Наукового парку «Юракадемія» НЮУ ім. Ярослава Мудрого» (організатор – відділ зберігання фондів і ресурсів, співвиконавець – відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення);

– тема «Харківська школа права» – локальне дослідження «Digital-проект Меморіальні індивідуальні книжкові колекції вчених НЮУ ім. Ярослава Мудрого» (організатор – відділ зберігання фондів і ресурсів, співвиконавець – відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення);

– продовжити локальне біобібліометричне дослідження «Юридичні колекції дисертацій XIX – початку XX ст. з бібліотечних зібрань НБ НЮУ ім. Ярослава Мудрого» зі створення ретроспективного бібліографічного покажчика (організатор – відділ зберігання фондів і ресурсів, співвиконавець – інформаційно-бібліографічний відділ);

– завершити локальне науково-бібліографічне дослідження зі створення бібліографічного каталогу «Особиста бібліотека академіка права, професора Василя Тація у фонді Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» серії «У подарунок Університету» (організатор – інформаційно-бібліографічний відділ, співвиконавець – відділ зберігання фондів і ресурсів).

2. *Open Talk* «Імідж бібліотеки та бібліотекаря: як змінити стереотипи» (лютий; організатор – зав. відділу обслуговування, співвиконавці – зав. секторами відділу обслуговування);

3. *Форсайт-сесія «Формуючи майбутнє бібліотеки Університету»* (березень-квітень; організатор – директор бібліотеки, співвиконавці – зав. відділами);

4. *Інтенсив-семінар «Бібліотека та читач: пошук ідеальної моделі взаємодії»* (травень; організатор – НБ НЮУ ім. Ярослава Мудрого, співвиконавці – НБ Державного біотехнологічного університету, НБ Національного фармацевтичного університету);

5. *Круглий стіл «Як побудувати ефективну систему залучення та розвитку персоналу в бібліотеці»* (вересень-жовтень; організатор – директор бібліотеки, співвиконавці – зав. відділами, головні бібліотекари).

6. *Участь у Національних проектах, Конкурсах УБА* Завдяки інклюзивним книжковим колекціям та використанню сучасних цифрових технологій робити свій внесок у зберігання культурної та історико-правової спадщини, забезпечувати доступність фахових точок зору з актуальних правових питань, надавати кращий досвід бібліотечних інновацій.

ІХ. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Працівники бібліотеки взяли участь у:

– *онлайн-курсі на ВУМ «Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку» (10.03.2021, Журавель Н., сертифікат);*

– *вебінарі від імені Американських Рад з міжнародної освіти, що впроваджують проєкт «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» «Публікація статей у хижацьких виданнях: наслідки для дослідників та університетів» (30.11.2021, Кулик М., Журавель Н., Шумаєва І.);*

– *серії вебінарів Науково-навчального центру компанії «Наукові публікації – Publ.Science»: Базис наукометрії. Що? Кому? Навіщо?; Головні метрики сучасної науки; Основи Scopus. Проблематика самостійної публікації; Основи Web of Science. Проблематика самостійної публікації; Тонкощі наукового консалтингу. Як економити час під час публікації (17-21.05.2021 – Журавель Н., сертифікат);*

– *вебінарах видавництва Elsevier про ресурси Scopus, Science Direct, SciVal (впродовж року – Журавель Н., Кулик М., Шумаєва І.);*

– *вебінарах та онлайн-семінарах компанії Clarivate щодо ресурсів платформи Web of Science (щомісячно – Кулик М., Журавель Н., отримано сертифікати);*

– *вебінарах Державної науково-технічної бібліотеки «Використання постійних ідентифікаторів учених та установ, їх роль у науковій екосистемі. Майстер-класи ORCID для науковців» (Кулик М., сертифікат).*

– *онлайн-семінарі Української бібліотечної асоціації «Зведений каталог: чи стане реальністю для українських бібліотек?» (17.05.2021 – Карпенко М., сертифікат);*

– *вебінарі-практикумі «Нове в УДК» ДНТБ України, ДНУ «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (04.06.2021, відділ комплектування та каталогізування документів);*

– *онлайн вебінарі* Української бібліотечної асоціації «Створення привабливого інтерактивного простору бібліотеки за допомогою сучасних інформаційних технологій» (11.02.2021, відділ обслуговування);

– *німецько-українському вебінарі* Української бібліотечної асоціації «Читання, освіта і медіа: як стати Бібліотекою року в Німеччині» (17.06.2021, відділ обслуговування);

– *майстер-класах* НБ НЮУ імені Ярослава Мудрого «Створення віртуальних виставок використовуючи мобільні додатки» (листопад, відділ обслуговування); «Інформаційно-пошукові можливості нового сайту бібліотеки», «Підвищення інформаційно-цифрової грамотності співробітників» (листопад-грудень, інформаційно-бібліографічний відділ).

Наукова бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого гостинно зустріла бібліотекарів закладів загальної середньої освіти Московського району м. Харків, які стали активними учасниками *семінару-практикуму* «Сучасна молодіжна книга і читання в епоху цифрової культури».

У теоретико-практичному заході взяли участь 42 бібліотекарки та представниці Центру освітніх технологій Управління освіти адміністрації Московського району.

Під час обговорення трендових питань розвитку читання у сучасному інформаційному суспільстві особлива увага приділена тому, що сучасні підлітки і молодь споживають інформацію переважно через аудіо-, відео- формати, гаджети та ін. електронні пристрої.

Дискутуючи щодо проблем читання в епоху цифри, оприлюднилися результати дослідження за Програмою міжнародного оцінювання учнів (PISA). Зокрема, наведено показник, який свідчить що рівень читання 15-16 річних українських учнів на 21 бал гірший за середній по країнах Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР).

На семінарі також обговорювалися кращі практики проведення оглядів популярної художньої і тематичної літератури з учнями, студентами та досвід бібліотек щодо промоції читання книги та сучасних

інформаційних ресурсів для розвитку навичок читання в цифрову епоху (лонгриди, віртуальні виставки, е-бібліотеки та ін.)

Під час екскурсії Навчально-бібліотечним комплексом НЮУ та open space простором бібліотеки гості мали змогу переконатися, що у сучасних умовах бібліотека стає «третім місцем», культурним центром тяжіння, інформаційним освітнім хабом!

Підсумковим наголосом учасників семінару-практикуму стала теза про те, що здобуття освіти в цілому і юридичної зокрема неможливе без розвитку мовлення, комунікативних навичок, володіння мистецтвом читання та читацькою грамотністю.

Х. УПРАВЛІННЯ БІБЛІОТЕКОЮ

В основі управлінських процесів була діяльність, спрямована на забезпечення функціонування наукової бібліотеки, підвищення ефективності її роботи і розвиток у відповідності до стратегічних завдань Університету й змін, що відбуваються у суспільстві. На основі взаємодії, взаємозв'язку й зворотних комунікацій суб'єктів управлінської діяльності реалізовувалася система управління, яка включає цілі, структуру, кадри, функції, методи.

Серед завдань, що вирішувалися Науковою бібліотекою у процесі управлінської роботи були визначені такі:

- зміна інформаційного образу бібліотеки;
- необхідність трансформувати професійні компетенції бібліотекаря і лідера бібліотеки;
- прищеплення вмінь володіти навичками діяти на випередження;
- своєчасне реагування на відновлення;
- впроваджувати інновації;
- підвищувати кваліфікацію;
- безперервно навчатися.

У звітному році загальна кількість працюючих у бібліотеці – 46.

Повну вищу спеціальну освіту мають 46 працівників.

Управління процесами діяльності розповсюджується на всі керівні кадри бібліотеки: загальне – здійснює директор бібліотеки; функціональне – 1 заступник (вакантна посада); на рівні відділів – 5 завідуючих (1 вакантна посада), 7 завідуючих секторами, 3 – головних бібліотекара/бібліографа, 6 – провідних фахівців (управлінський апарат).

Управлінські процеси здійснювалися на основі формату спільної дії, використання колегіального та особистісного вирішення виробничих проблем (поточних та стратегічних) із подальшим їх погодженням (за необхідністю) з керівництвом Університету.

Завдяки здатності швидко адаптуватися до змін в організації науково-освітньої діяльності Університету в забезпеченні навчальних і наукових потреб викладачів, студентів та науковців в умовах COVID-19, НБ утримала кадровий склад, виконувала широкий спектр бібліотечно-інформаційних послуг і сервісів, переважно у дистанційному форматі. Зовнішні та внутрішні робочі комунікації, заходи здійснюються офлайн та через сервіси віддаленого доступу Zoom, Googl Meet, Tims.

Протягом року під час проведення робочих нарад, консультацій, чат-підтримки, визначальними були такі питання:

- управління персоналом;
- будівництва ефективних команд;
- визначення правильних цілей та розподіл задач;
- побудова прозорої комунікації в команді тощо;
- підвищення іміджу бібліотеки, фірмовий стиль її роботи.

Здобутий новий досвід допомагає структурувати HR процеси під час роботи з командами та персоналом.

НБ НЮУ ім. Ярослава Мудрого постійно прагне до самовдосконалення, практикує процесно-орієнтовані, інтелектуальні,

комунікаційні, інноваційні підходи в інформаційному забезпеченні освітньо-наукової діяльності Університету.

У 2022 році в управлінській діяльності надано пріоритети таким завданням.

1. Стратегічне планування потреб у персоналі.
2. Проаналізувати наявну та потенційну кількісну та якісну структуру персоналу бібліотеки.
3. Оцінити майбутні потреби в персоналі.
4. Розробити план дій щодо усунення дефіциту, надлишків або невідповідності кваліфікації.
5. Внутрішня ротація, закриття окремих вакансій.
6. Контролювати прогрес та оцінювати ефективність.

XI. ГОСПОДАРСЬКА РОБОТА

На виконання Наказу ректора від 18.02.2021 р. №79 “Про платні послуги, що надаються науковою бібліотекою НЮУ імені Ярослава Мудрого” бібліотека здійснює низку платних послуг: ксерокопіювання документів, роздрукування інформації на принтері, сканування без розпізнавання; формування бібліографічних списків для наукових робіт; палітурка дисертацій; електронна доставка документів. Плануємо у 2022 році розгляд питання щодо вдосконалення та активізації надання платних послуг на спеціальній нараді.

26 жовтня 2021р. Наукова бібліотека взяла активну участь у плановому протипожежному навчанні, яке провели в Університеті бійці ДСНС. Тренінг з правил пожежної безпеки провели рятувальники Київського районного відділу м. Харкова Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій, які змодельовали ситуацію пожежі на третьому поверсі навчально-бібліотечного комплексу Університету та показали, як на практиці відбувається процес евакуації,

гасіння пожежі та надання постраждалим медичної допомоги, використовуючи необхідне знаряддя та техніку.

Після завершення практичної частини навчань інструктор ДСНС провів бесіду з працівниками Університету з приводу правил використання електричного обладнання у робочий час та закликав до обережного поводження з невідомими предметами на вулиці.

У 2022 році плануємо проведення циклу інструктажів та навчань з питань протипожежної безпеки.

З метою покращення матеріально-технічної бази бібліотеки Університету підготували пропозиції щодо придбання нового комп'ютерного обладнання, або залучити до реалізації цих питань також меценатів.

Комп'ютерне обладнання бібліотеки, яке потребує оновлення

№	Відділ	Бажані технічні характеристики	Приблизна загальна вартість
1.	Відділ комплектування та каталогізування документів Замість комп'ютеру 2007 року ін.№ 101480986, 2006 року ін.№ 101480908	<p>2-ва персональних комп'ютера:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Процесор Intel Pentium Gold G6400 s-1200 4.0GHz/4MB • Материнська плата GigaByte H410M S2H s-1200 H410 • Модуль пам'яті HyperX DDR4 8GB 2x4GB 2400MHz Fury • SSD 2.5" SATA 250GB Samsung 860 EVO • Корпус Gamemax ET-205-NP • Блок живлення 450W Gamemax GM-450B • Клавіатура Logitech K120 • Миша Logitech B100 Optical USB Black • Монітор 22" Philips 223V5LHSB2/00 • Кабель HDMI -> HDMI v2.0 ATcom 4K Red/Gold 1.5 м • ОС Microsoft Windows 10 <p>1-на техніка для друку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • БФП лазерний HP Laser MFP 135a 	<p>14 000 гр. (1 ПК)</p> <p>(1 БФП) 4 500 гр.</p>

2.	<p>Інформаційно-бібліографічний відділ Замість комп'ютеру 2010 року ін.№ 101481233 , 2006 року ін.№ 101480889</p>	<p>2-ва персональних комп'ютера:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Процесор Intel Pentium Gold G6400 s-1200 4.0GHz/4MB ● Материнська плата GigaByte H410M S2H s-1200 H410 ● Модуль пам'яті HyperX DDR4 8GB 2x4GB 2400MHz Fury ● SSD 2.5" SATA 250GB Samsung 860 EVO ● Корпус Gamemax ET-205-NP ● Блок живлення 450W Gamemax GM-450B ● Клавіатура Logitech K120 ● Миша Logitech B100 Optical USB Black ● Монітор 22" Philips 223V5LHSB2/00 ● Кабель HDMI -> HDMI v2.0 ATcom 4K Red/Gold 1.5 м ● ОС Microsoft Windows 10 	<p>15 000 тис. грн. (1 ПК)</p>
3.	<p>Відділ обслуговування 4 поверх НБК Замість комп'ютеру 2007 року ін.№ 101481017 , 2003 року ін.№ 101480053</p>	<p>2-ва персональних комп'ютера:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Процесор Intel Pentium Gold G6400 s-1200 4.0GHz/4MB ● Материнська плата GigaByte H410M S2H s-1200 H410 ● Модуль пам'яті HyperX DDR4 8GB 2x4GB 2400MHz Fury ● SSD 2.5" SATA 250GB Samsung 860 EVO ● Корпус Gamemax ET-205-NP ● Блок живлення 450W Gamemax GM-450B ● Клавіатура Logitech K120 ● Миша Logitech B100 Optical USB Black ● Монітор 22" Philips 223V5LHSB2/00 ● Кабель HDMI -> HDMI v2.0 ATcom 4K Red/Gold 1.5 м ● ОС Microsoft Windows 10 	<p>15 000 тис. грн. (1 ПК)</p>
4.	<p>Директор бібліотеки Замість принтеру 2009 року ін.№ 101495660</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● БФП лазерний HP Laser MFP 135a 	<p>6 299 тис. грн.</p>

5.	Відділ зберігання фондів та ресурсів Замість комп'ютеру 2007 року ін.№ 101480985, 101480987, 101481017, 101481012, 101481012	<p style="text-align: center;">5-ть персональних комп'ютерів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Процесор Intel Pentium Gold G6400 s-1200 4.0GHz/4MB ● Материнська плата GigaByte H410M S2H s-1200 H410 ● Модуль пам'яті HyperX DDR4 8GB 2x4GB 2400MHz Fury ● SSD 2.5" SATA 250GB Samsung 860 EVO ● Корпус Gamemax ET-205-NP ● Блок живлення 450W Gamemax GM-450B ● Клавіатура Logitech K120 ● Миша Logitech B100 Optical USB Black ● Монітор 22" Philips 223V5LHSB2/00 ● Кабель HDMI -> HDMI v2.0 ATcom 4K Red/Gold 1.5 м ● ОС Microsoft Windows 10 	15 000 тис. грн. (1 ПК)
----	---	---	----------------------------

Директорка наукової бібліотеки

Надія ПАСМОП